

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030

WROCŁAW, LUTY 2026 R.

AUTOR: ARLETA CIARCZYŃSKA

Spis treści

1. Podstawy formalno-prawne, przedmiot, cel i zakres opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	2
2. Informacje o zawartości i głównych celach „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030”	5
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	8
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	8
5. Charakterystyka i stan środowiska w gminie Prószków.....	11
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	41
7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	42
8. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych	58
9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	59
10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Strategii	60
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru ..	60
12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	63
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	63
14. Literatura.....	68
15. Spis tabel	68
16. Spis rysunków.....	69
ZAŁĄCZNIK 1 Macierz oddziaływań Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030	70
ZAŁĄCZNIK 2 Oświadczenie autora	75

1. Podstawy formalno-prawne, przedmiot, cel i zakres opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.) [zwanej dalej: ustawą OOS] projekty dokumentów, wymienionych w art. 46 i art. 47, wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organ opracowujący projekt, o którym mowa w art. 46 lub art. 47 ust. 1, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień Strategii oraz przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom lub sposoby ich minimalizacji.

Zawartość przedmiotowej prognozy jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy OOS. Niniejsza prognoza:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe

i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu (pismo znak: WOOŚ.411.2.11.2025.PM z 1 sierpnia 2025 r.) określił, że w prognozie:

- należy scharakteryzować i ocenić istniejący sposób zagospodarowania obszaru objętego postanowieniami projektowanego dokumentu oraz przedstawić te informacje na załączniku kartograficznym,

- przy opisie stanu środowiska oraz ocenie przewidywanych oddziaływań, należy szczególnie uwzględnić:

a. formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), według danych ujętych w centralnym rejestrze form ochrony przyrody (<http://crfop.gdos.gov.pl>);

b. stanowiska i siedliska chronionych gatunków oraz siedliska przyrodnicze w oparciu np. o badania terenowe, opracowania ekofizjograficzne, wyniki inwentaryzacji przyrodniczej przedmiotowego terenu przeprowadzonej na etapie sporządzania prognozy oraz dane zgromadzone w bazie przyrodniczej Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu - udostępniane na wniosek zainteresowanego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008

r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie (Rozdział 1 i 2);

c. proponowane formy ochrony przyrody w oparciu o dane zamieszczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, z uwzględnieniem zweryfikowanych danych ujętych w opracowaniu – „Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody” z 2021 r. - udostępnianym na wniosek zainteresowanego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie (Rozdział 1 i 2);

d. korytarze ekologiczne – w oparciu o dane zamieszczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz dane z Geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>),

a także

-należy dokonać oceny stopnia zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do obowiązujących w ich granicach zakazów, określonych m.in. w aktach powołujących/ustanawiających te formy ochrony oraz w odniesieniu do celów ochrony/działań ochronnych wskazanych w planach ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i planach zadań ochronnych obszarów Natura 2000;

- w przypadku położenia terenu objętego postanowieniami projektowanego dokumentu w obszarze o wysokich/szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, wskazanym w dokumencie:

- pn. „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” w prognozie należy uwzględnić zapisy ww. waloryzacji. Opracowanie jest udostępniane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu na wniosek zainteresowanego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie (Rozdział 1 i 2);
- pn. „Audyt krajobrazowy województwa opolskiego” (przyjęty Uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa polskiego z dnia 25 marca 2025 r.) w prognozie należy uwzględnić zapisy ww. audytu.

Zwrócono także uwagę na konieczność:

a) przedstawienia w prognozie propozycji dotyczących przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania (metodyka oceny wpływu realizacji postanowień projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska);

b) określenia, analizy i oceny w prognozie przewidywalnych znaczących oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, wynikających z realizacji postanowień projektowanego dokumentu; w przypadku planowania na ternie objętym planem działań w zakresie rozwoju

odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe oraz farmy fotowoltaiczne) w tym oddziaływań na awifaunę, chiropterofaunę, korytarze ekologiczne i krajobraz.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy został uzgodniony także z Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: NZ.9011.1.117.2025.JG z 8 lipca 2025 r.).

2. Informacje o zawartości i głównych celach „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030”

Strategia rozwoju gminy jest narzędziem umożliwiającym długookresowe programowanie jej funkcjonowania i rozwoju. Przedmiotowy dokument wyznacza dziedziny i kierunki działań istotne dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Określa ogólne cele i ramy działań, których realizacja w danym okresie jest potrzebna i możliwa.

Strategia jest dokumentem opracowanym dla gminy Prószków, nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej. Ostateczny kształt Strategii jest wynikiem konsultacji z udziałem społeczności lokalnej.

Dokument stanowi kontynuację „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Prószków 2025”, przyjętej Uchwałą nr XXI/151/2016 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 30 września 2016 r.

Część strategiczna została opracowana w układzie hierarchicznym, na który składają się cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym wraz z podporządkowanymi im celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

WYMIAR SPOŁECZNY

Cel strategiczny – Wzmocnienie potencjału społecznego

Wspieranie rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
<ul style="list-style-type: none">• Rozszerzanie dostępu do usług asystenckich i opiekuńczych• Rozwój działań profilaktycznych i zwiększanie dostępności wsparcia psychologicznego• Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i różnymi schorzeniami• Rozwój doradztwa zawodowego, w tym promocja kształcenia zawodowego (również jako formy zmiany, rozwoju bądź nabycia nowych kompetencji)• Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi dla rozwiązywania problemów społecznych• Poprawa stanu technicznego lokali komunalnych
Rozwój oferty edukacyjnej
<ul style="list-style-type: none">• Rozwijanie wsparcia specjalistycznego dla uczniów ze szczególnymi potrzebami• Wyrównywanie szans edukacyjnych (np. przez programu tutoring) przy jednoczesnym objęciu wsparciem uczniów uzdolnionych• Wzmacnianie kompetencji kadry nauczycielskiej• Dostosowywanie infrastruktury szkolnej (w tym sportowej) do potrzeb nowoczesnej edukacji

Rozwijanie oferty usług społecznych
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, zwłaszcza kulturalnych
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego w części wiejskiej gminy
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie programów profilaktyki zdrowotnej i aktywnego stylu życia
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa wyposażenia świetlic wiejskich, umożliwiającą rozwój oferty organizowanych w nich zajęć
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury bezpieczeństwa i edukacja mieszkańców w tym zakresie
Wzmacnianie lokalnej aktywności społecznej
<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja przedsięwzięć podejmowanych przez poszczególne sołectwa, instytucje gminne i organizacje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie wolontariatu międzypokoleniowego i wsparcia sąsiedzkiego
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie liderów lokalnych (w grupach nieformalnych, organizacjach pozarządowych i innych)
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywny udział mieszkańców w kształtowaniu polityk publicznych

WYMIAR GOSPODARCZY

Cel strategiczny – Zrównoważony rozwój gospodarczy

Rozwój przedsiębiorczości
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie terenów inwestycyjnych w obrębie autostrady
<ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalne wsparcie i obsługa inwestorów (w tym przyszłych)
<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie doradztwa dla przedsiębiorców lub osób zainteresowanych założeniem firmy, pozyskiwania środków, itp.
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja gospodarcza gminy
Rozwój lokalnego rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie współpracy przy realizacji programów aktywizacyjnych skierowanych do grup szczególnie narażonych na bezrobocie, przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie organizacji szkoleń zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnych pracodawców
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie lokalnych inicjatyw z zakresu przedsiębiorczości społecznej
Modernizacja i wsparcie lokalnego rolnictwa
<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie stosowania innowacji w zakresie rolnictwa (np. retencja wody, rolnictwo precyzyjne, agroenergetyka)
<ul style="list-style-type: none"> • Bieżące informowanie o wydarzeniach skierowanych do rolników, jak szkolenia, konkursy pozwalające na pozyskanie środków finansowych na rozwój działalności
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rolników w przetwórstwie lokalnym i sprzedaży bezpośredniej
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja zrzeszania się lokalnych producentów rolnych
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja dywersyfikacji działalności rolniczej o np. agroturystykę
Rozwój turystyki jako elementu lokalnej gospodarki
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i promocja infrastruktury turystycznej (m.in. trasy rowerowe, spacerowe, baza noclegowa, oznakowanie atrakcji)
<ul style="list-style-type: none"> • Przywrócenie świetności arboretum „Pomologia”
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie inicjatyw mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie agroturystyki i turystyki kulturowej

- Organizacja wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze gminy w celu przyciągnięcia odwiedzających
- Wspieranie i promocja kultywowania lokalnych tradycji i zwyczajów

WYMIAR PRZESTRZENNY

Cel strategiczny – Kształtowanie ładu przestrzennego

Racjonalne wykorzystanie przestrzeni
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie budownictwa komunalnego m.in. poprzez zagospodarowanie pustostanów • Zwiększenie dostępności usług publicznych poprzez racjonalne planowanie rozwoju przestrzennego • Rozwój zabudowy mieszkaniowej zintegrowanej z otoczeniem i wpisanej w lokalny krajobraz kulturowy • Zachowanie i rewitalizacja historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych • Ochrona wysokiej jakości gleb oraz dążenie do zalesiania gleb słabej jakości
Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i przebudowa infrastruktury drogowej, w tym przez rozwój chodników czy dróg rowerowych • Rozwijanie sieci ścieżek rowerowych przy wykorzystaniu dróg polnych • Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zwłaszcza w miejscowościach najbardziej zaludnionych • Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej • Dostosowanie budynków i przestrzeni publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

Cel strategiczny – Wysoka jakość środowiska naturalnego

Edukacja prośrodowiskowa
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie ograniczania ilości odpadów, ochrony wód i poprawy jakości środowiska • Rewitalizacja obszaru arboretum „Pomologia” i wykorzystanie terenu w zakresie prowadzenia edukacji ekologicznej • Promocja i edukacja w zakresie proekologicznych działań w rolnictwie oraz gospodarce lokalnej • Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości azbestu • Zwiększenie dostępności do wiedzy w zakresie stosowania OZE w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach lokalnych (zarówno w kwestii rozwiązań technicznych, jak i form wsparcia finansowego)
Adaptacja do zmian klimatu
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie terenów zielonych przy wykorzystaniu nasadzeń gatunków rodzimych oraz odpornych na zmiany pogody i susze • Zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz ilości rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury • Promocja rozwiązań w zakresie małej retencji wśród mieszkańców oraz stosowanie ich w ramach inwestycji gminnych (np. przepuszczalne powierzchnie miejsc parkingowych) • Edukacja w zakresie zmian klimatycznych, w tym bezpieczeństwa powodziowego i pożarowego

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W celu sporządzenia przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko przede wszystkim przeanalizowano wpływ planowanych w „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” działań na środowisko i jego poszczególne komponenty. Ww. analizy dokonano w oparciu o obowiązujące przepisy, zarówno na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, ale przede wszystkim na szczeblu krajowym i lokalnym.

W ramach prac nad Prognozą wykorzystano m.in. dostępne dane publiczne (jak centralny rejestr form ochrony przyrody www.crfop.gdos.gov.pl czy Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska www.geoserwis.gdos.gov.pl), opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego na terenie gminy, czy dokumenty planistyczne szczebla wojewódzkiego (jak plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego).

Do oceny oddziaływania przedmiotowego dokumentu na środowisko wykorzystano macierz interakcji. Przeanalizowano wpływ planowanych w Strategii kierunków działań na następujące elementy środowiska: powierzchnię gleby i ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, klimat i powietrze atmosferyczne, różnorodność biologiczną, krajobraz, ludzi, zwierzęta, rośliny oraz zabytki i dobra materialne. Oceny wpływu realizacji danego kierunku działań na poszczególne komponenty środowiskowe dokonano z wykorzystaniem następujących oznaczeń:

- (+) – w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie pozytywne oddziaływanie na dany komponent,
- (-) – w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie negatywne oddziaływanie na dany komponent,
- (0) – w przypadku, gdy realizacja zadania nie będzie oddziaływać na dany komponent na dany komponent,
- (+/-) – w przypadku, gdy realizacja zadania przyniesie zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie na dany komponent,
- (0/-) – w przypadku, gdy negatywne oddziaływanie będzie związane tylko z etapem realizacji inwestycji - prowadzenie prac budowlanych, będzie mieć krótkotrwały charakter i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac.

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

„Strategia Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” jest dokumentem, który został opracowany z uwzględnieniem przede wszystkim uwarunkowań i potrzeb lokalnych, występujących na obszarze gminy. Wszystkie sprecyzowane w przedmiotowym dokumencie cele i kierunki działań są jednak spójne z zapisami dokumentów o zasięgu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, regionalnym, jak również lokalnym.

Przedmiotowa Strategia uwzględni zapisy i cele sformułowane w następujących dokumentach:

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego. Opolskie 2030	CZŁOWIEK I RELACJE – MIESZKAŃCY GOTOWI NA WYZWANIA I TWORZĄCY OTWARTĄ WSPÓLNOTĘ	ŚRODOWISKO I ROZWÓJ – ŚRODOWISKO ODPORNE NA ZMIANY KLIMATYCZNE I SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI	SILNA GOSPODARKA – GOSPODARKA INTELIGENTNA WZMACNIAJĄCA KONKURENCYJNOŚĆ REGIONU
Wzmocnienie potencjału społecznego			
Zrównoważony rozwój gospodarczy			
Kształtowanie ładu przestrzennego			
Wysoka jakość środowiska naturalnego			

Zgodność ze Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Wzmocnienie potencjału społecznego			
Zrównoważony rozwój gospodarczy			
Kształtowanie ładu przestrzennego			
Wysoka jakość środowiska naturalnego			

Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Wzmocnienie potencjału społecznego			
Zrównoważony rozwój gospodarczy			
Kształtowanie ładu przestrzennego			
Wysoka jakość środowiska naturalnego			

Zgodność ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy	Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska	Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa
Wzmocnienie potencjału społecznego			
Zrównoważony rozwój gospodarczy			
Kształtowanie ładu przestrzennego			
Wysoka jakość środowiska naturalnego			

Zgodność z Polityką ekologiczną państwa 2030	I Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	II Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	III Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Wzmocnienie potencjału społecznego			
Zrównoważony rozwój gospodarczy			
Kształtowanie ładu przestrzennego			
Wysoka jakość środowiska naturalnego			

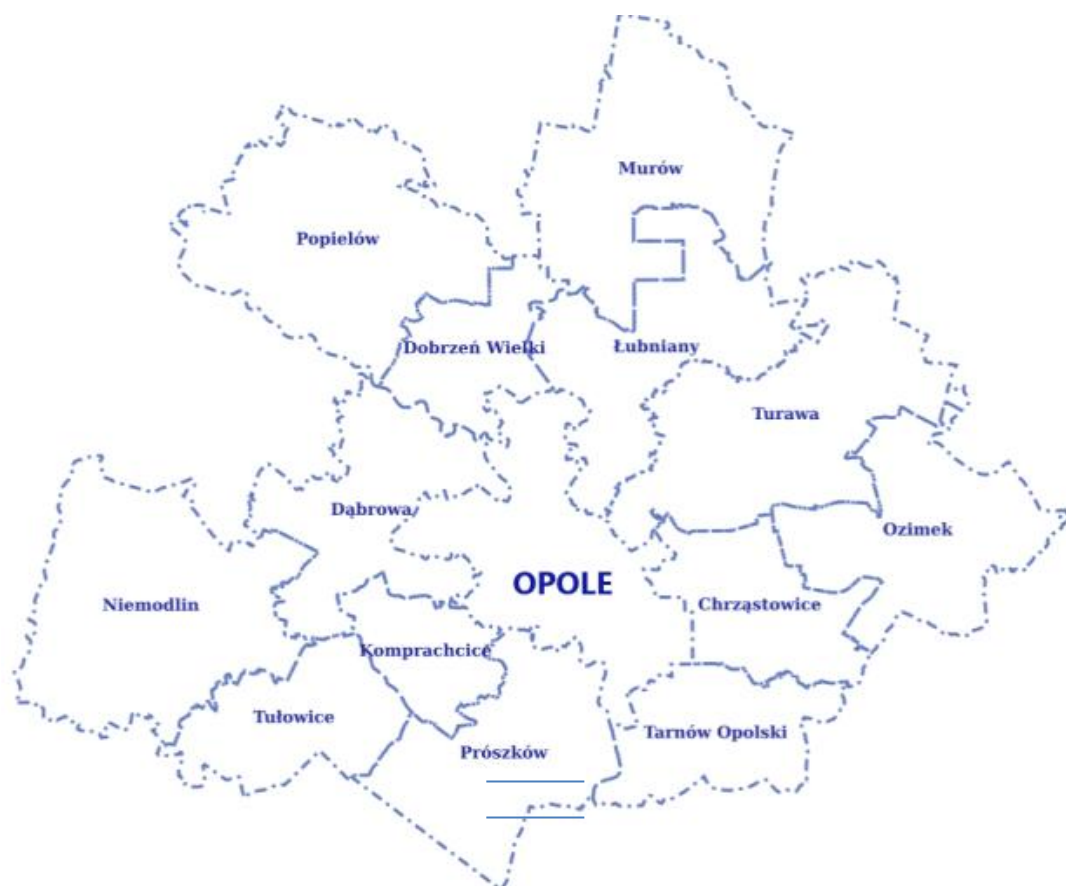
Zgodność z Agendą 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wzmocnienie potencjału społecznego	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie ładu przestrzennego	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie				
Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo				
Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt				
Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie				
Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt				
Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi				
Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie				
Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi				
Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność				
Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami				
Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu				
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji				
Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom				
Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony				
Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymywanie i odwracanie proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej				

Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu				
Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalnego partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju				

5. Charakterystyka i stan środowiska w gminie Prószków

• POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Prószków jest gminą miejsko-wiejską obejmującą obszar 118,44 km². Położona jest w środkowej części województwa opolskiego w powiecie opolskim. Graniczy z gminami: Komprachcice, Tułowice, Biała, Strzeleczyki, Krapkowice, Korfantów, Tarnów Opolski i Opolem. Granica gminy od strony południowej i częściowo wschodniej przebiega przez Bory Niemodlińskie. Wschodnią granicą jest rzeka Odra oddzielająca gminę Prószków od gminy Tarnów Opolski.

Rysunek 1 Gmina Prószków na tle powiatu opolskiego.
Źródło: <https://geoportal.powiatopolski.pl/>, data dostępu: 12.03.2025.

Obecnie gminę Prószków tworzy miasto Prószków oraz 13 sołectw: Boguszyce, Chrzyszczycy, Chrzowice, Folwark, Górki, Jaśkowice, Ligota Prószkowska, Nowa Kuźnia, Przysiecz, Zimnice Małe, Zimnice Wielkie, Złotniki, Żłinice.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GM. PRÓSZKÓW

LEGENDA

SYSTEM OSADNICZY

Hierarchia sieci osadniczej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

— linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć

gaozciagi wysokiego ciśnienia

— istniejący
— planowany

ELEMENTY STANOWIĄCE POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY

- park Arboretum Pomologia
- tereny eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych
- korytarz regionalnej trasy rowerowej
- korytarz krajowej trasy rowerowej (Odrzańska Trasa Rowerowa - Blue Velo; planowana do realizacji)
- Odrzańska Droga Wodna (szlak żeglowny i wodny szlak turystyczny)

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

- obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (1%)
- obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (10%)
- obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego

SYSTEM PRZYRODNICZY

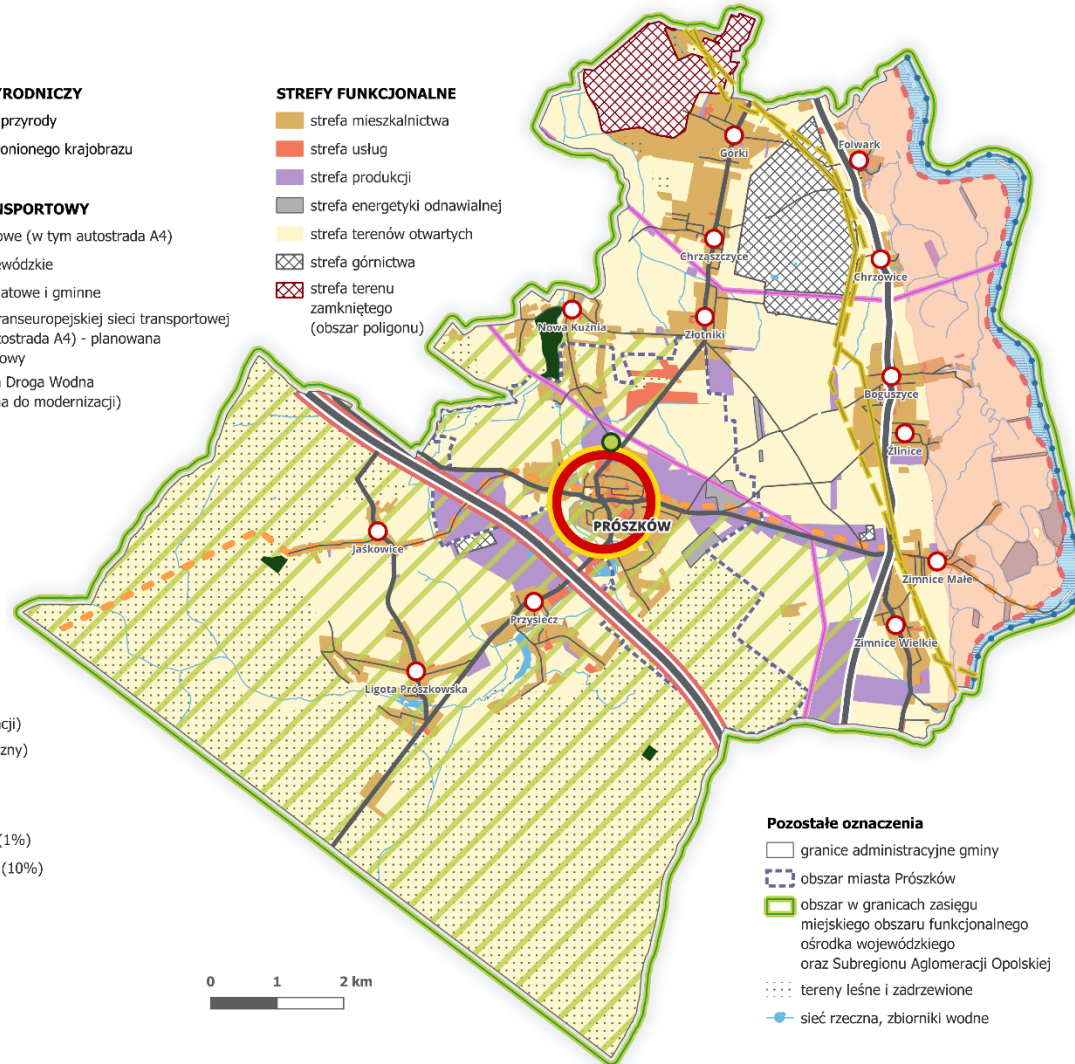
- rezerваты przyrody
- obszar chronionego krajobrazu

SYSTEM TRANSPORTOWY

- drogi krajowe (w tym autostrada A4)
- drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe i gminne
- droga w transeuropejskiej sieci transportowej TENT (autostrada A4) - planowana do rozbudowy
- Odrzańska Droga Wodna (planowana do modernizacji)

STREFY FUNKCJONALNE

- strefa mieszkalnictwa
- strefa usług
- strefa produkcji
- strefa energetyki odnawialnej
- strefa terenów otwartych
- strefa górnictwa
- strefa terenu zamkniętego (obszar poligonu)

Pozostałe oznaczenia

- granice administracyjne gminy
- obszar miasta Prószków
- obszar w granicach zasięgu miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego oraz Subregionu Aglomeracji Opolskiej
- tereny leśne i zadrzewione
- sieć rzeczna, zbiorniki wodne

Rysunek 2 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Prószków.

Źródło: opracowanie własne.

WYBRANE UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE GM. PRÓSZKÓW

LEGENDA

LOKALIZACJE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY GATUNKOWEJ

- ▭ obszary siedlisk przyrodniczych
- ▭ obszary siedlisk minorybów (rzeka Odra)
- stanowiska gadów (punktowe)
- stanowiska mchów (punktowe)
- stanowiska minorybów (punktowe)
- stanowiska płazów (punktowe)
- stanowiska ptaków (punktowe)
- stanowiska roślin naczyniowych (punktowe)
- zbiorowiska szuwarów, słonych łąk oraz roślin wodnych (punktowe)

FORMY OCHRONY PRZYRODY

- ▭ rezerваты przyrody
- ▭ obszar chronionego krajobrazu
- + pomniki przyrody

POKRYCIE TERENU

- ▭ tereny rolne
- ▭ tereny leśne i zadrzewione
- ▭ tereny zabudowane
- sieć rzeczna i zbiorniki wodne

na podstawie informacji dotyczących chronionych gatunków grzybów pochodzących z opracowania „Waloryzacja chronionych i zagrożonych grzybów województwa opolskiego wraz z propozycją programu czynnej i biernej ochrony”

- stanowiska grzybów (punktowe)

na podstawie informacji z inwentaryzacji przyrodniczej Lasów Państwowych

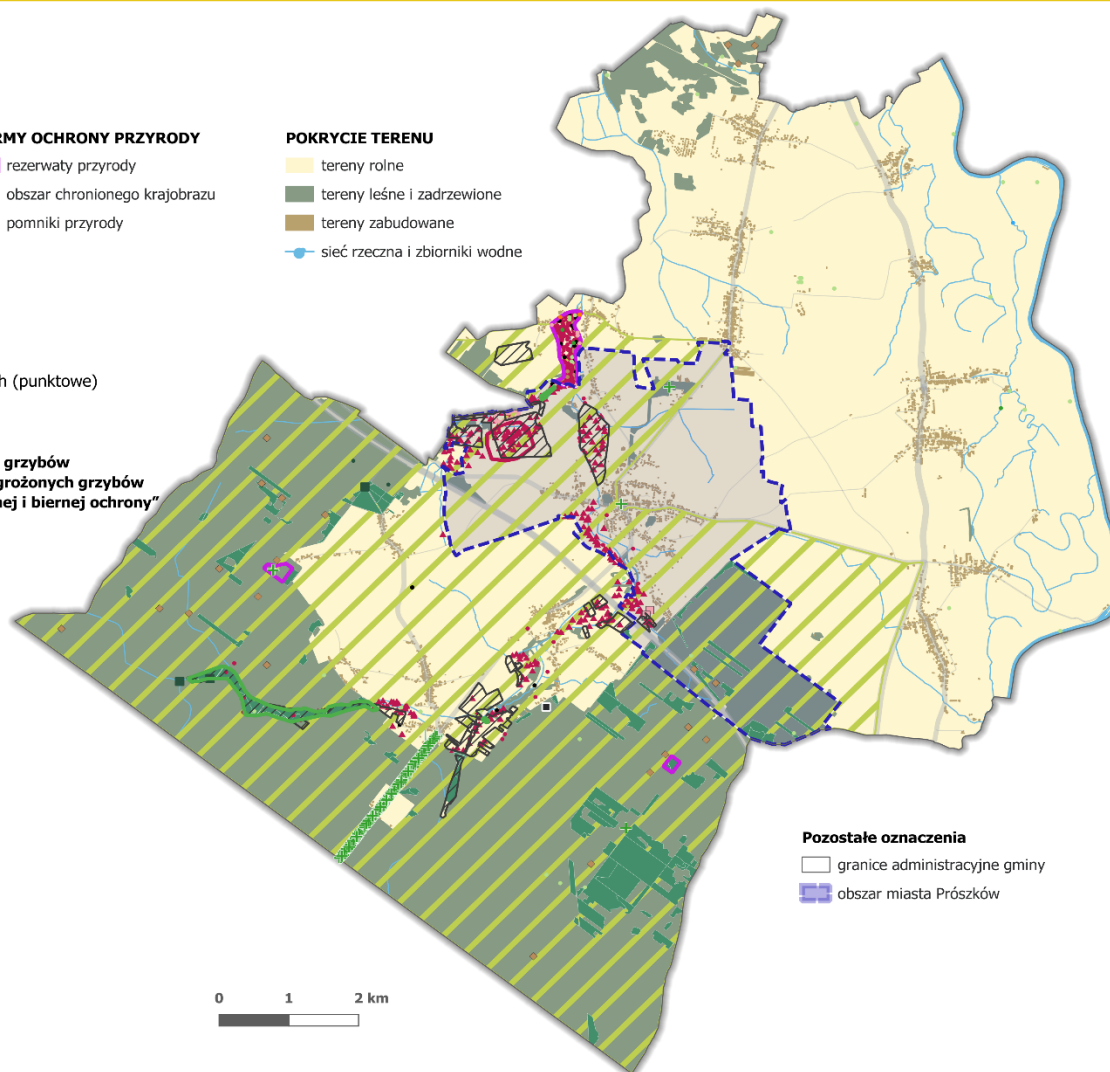
- ▭ siedliska Natura 2000 (obszarowe)
- ▭ siedliska Natura 2000 (punktowe)
- ▭ stanowiska owadów (punktowe)
- ▭ stanowiska płazów (punktowe)

na podstawie informacji z inwentaryzacji przyrodniczej Borów Niemodlińskich

- ▭ siedliska przyrodnicze (obszarowe)
- ▭ siedliska owadów (obszarowe)
- ▭ siedliska ptaków (obszarowe)

Pozostałe oznaczenia

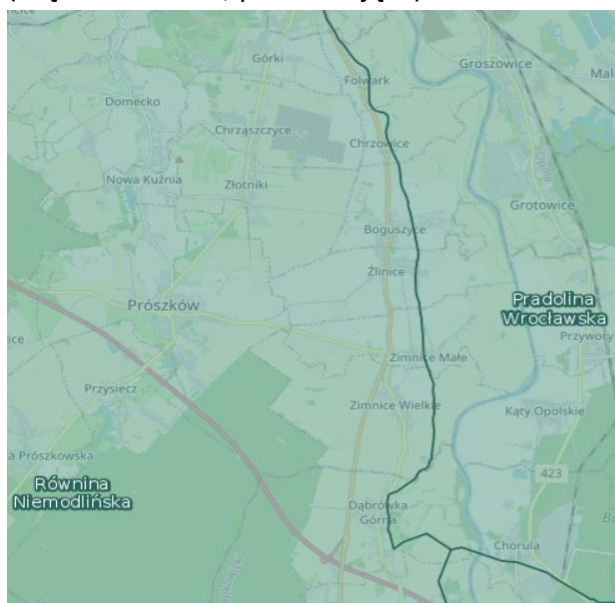
- ▭ granice administracyjne gminy
- ▭ obszar miasta Prószków

Rysunek 3 Uwarunkowania przyrodnicze gminy Prószków.
Źródło: opracowanie własne.

- **UKSZTAŁTOWANIE TERENU, GEOMORFOLOGIA**

Gmina Prószków położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Równina Niemodlińska (część zachodnia, przeważająca) i Pradolina Wrocławska (część wschodnia).

Rysunek 4 Mezoregiony fizycznogeograficzne w obrębie gminy Prószków.
Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> [dostęp: 9.09.2025].

Równina Niemodlińska rozciąga się pomiędzy Doliną Nysy Kłodzkiej a Pradolina Wrocławską, a od południa graniczy z Płaskowyżem Głubczyckim i Kotliną Raciborską. Przeważają tu tereny piaszczyste sandrowe i kemowe ze zlodowacenia odrzańskiego, co wpłynęło na fakt, iż znaczną powierzchnię zajmuje kompleks Borów Niemodlińskich.

Drugi z mezoregionów, Pradolina Wrocławska, obejmuje odcinek doliny środkowej Odry od zwężenia pod Krapkowicami na granicy Kotliny Raciborskiej po okolice Lubięża i Malczyc. Pradolinę o szerokości około 10-12 km wypełniają osady rzeczne z plejstocenu i holocenu. Na terenie Pradoliny występuje kilka rezerwatów przyrody, do których należy „Staw Nowokuźnicki” w gminie Prószków – będący pozostałością po starorzeczu Odry.

Na budowę geologiczną obszaru gminy Prószków miały wpływ procesy osadzania się skał wapiennych i trzeciorzędowych, kilkakrotne wkraczanie na teren Polski lądolodu, sedymentacja rzeczna, intensywna erozja w okresach interglacjalnych, jak również cały zespół procesów występujących po ostatnim zlodowaceniu.

Spośród utworów geologicznych swoje wychodnie na terenie gminy mają formacje mezozoiczne i kenozoiczne trzeciorzędu oraz czwartorzędu. Bogactwo powierzchniowych form tworzą formacje kenozoiczne, w zdecydowanej większości najmłodsze - czwartorzędowe. Podłoże starsze od trzeciorzędu tworzą w większości utwory kredy. W trzeciorzędzie utwory mioceńskie pokryły całą południową i zachodnią część gminy. Pod względem litologicznym utwory te stanowią ility, mułki i piaski, niekiedy żwirowate, lokalnie z węglem brunatnym. Utwory te zostały w większości zerodowane i przykryte czwartorzędowymi osadami lodowcowymi i rzecznyymi. Z trzeciorzędem związane jest występowanie skał bazaltowych. Najliczniej reprezentowanymi w gminie powierzchniowymi

formacjami geologicznymi są utwory czwartorzędowe. Są to formacje o najmłodszej genezie, stąd ich dominujący udział powierzchniowy w budowie geologicznej obszaru.

Obszar gminy leży w rejonie depresji śląsko-opolskiej. Jej podłoże stanowią starsze osady proterozoiku, dewonu i karbonu (gnejsy, łupki, piaskowce i szarogłazy) oraz zalegające nad nimi, na głębokości ok. 600 m utwory triasu (wapienie, margle, dolomity i iłołupki). Nad nimi stwierdzono występowanie utworów permu (czerwonego spągowca) wykształconych jako piaskowce arkozowe oraz zlepieńce o miąższości ok. 60 m. Występują one na głębokości ok. 500 – 600 m p.p.t. Powyżej nich leży pokrywa złożona z szeregu pięter strukturalnych – utworów triasu i kredy. Utwory triasu stanowią zachodni kraniec progu środkowotriasowego.

Na utworach triasowych zalegają osady kredy górnej tworzące Depresję Opolską, zwaną także Niecką Opolską lub Kredą Opolską. Depresja ta to basen sedymentacyjny wypełniony górnokredowymi osadami morskimi zajmujący centralną część Opolszczyzny. Obszar opracowania leży w zachodniej części basenu sedymentacyjnego górnej kredy. Strop osadów kredy znajduje się średnio na głębokości od ok. 50 do 200 m p.p.t.

W obszarze gminy występują 2 piętra stratygraficzne górnej kredy:

- 1) turon, zbudowany z margli piaszczystych i ilastych, wapieni marglistych i podrzędnie z piaskowców marglistych (skały te tworzą rozległe wychodnie w północnej części gminy, przykryte w niektórych miejscach cienką warstwą utworów czwartorzędu - od Górek przez Chrzęszczyce, Nowa Kuźnię, Prószków, Żlinice, Zimnice Wielkie do Odry),
- 2) cenoman, zbudowany z piaskowców, margli piaszczystych i wapieni piaszczystych (utwory te zajmują niewielką powierzchnię w dolinie Odry, między Folwarkiem a Boguszycami).

Na pozostałej części obszaru gminy zalegają warstwowo osadowe pokrywy kenozoiczne:

- 1) trzeciorzędu - skały te występują pod osadami czwartorzędu, ale miejscami tworzą wychodnie (dolina Prószkówki I, okolice Prószkowa i Nowej Kuźni), wydzielono tu dwa piętra tego okresu:

- a) górny miocen - utwory tego okresu występują jako kompleks brakiczno-łądowy określany mianem serii poznańskiej, są one wykształcone w dwóch poziomach – tzw. iłów zielonych i iłów płomienistych, jest to gruba seria niewarstwowanych, plastycznych lub zwięzłych iłów zielonych i niebieskich z wkładkami iłów węglistych, iłów i mułków piaszczystych oraz węgla brunatnych; w serii tej występują cienkie warstwy piasków drobnoziarnistych i pylastych rzadziej średnio- i gruboziarnistych, utwory mają zmienną miąższość – kilka do ok. 40 m,

- b) pliocen - pokrywa najmłodszych osadów trzeciorzędu, zwana serią Gozdnicy, to kompleks osadów gruboklastycznych głównie różnoziarnistych żwirów i piasków przeławiconych iłami i glinami kaolinowymi; osady te tworzą pokrywy na wysoczyznach zbudowanych z utworów serii poznańskiej, ich miąższość nie przekracza kilku metrów;

- 2) czwartorzędu:

- a) plejstocenska, zbudowana z piasków i żwirów tarasów wysokich (północno-zachodnia część gminy) oraz z glin zwałowych moreny dennej i żwirów ablacyjnych (południowa część),

- b) holocenska, zbudowana z piasków, żwirów i mad dolinnych, tworząca się współcześnie (dolina Odry i Prószkówki I).

- **KLIMAT I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE**

Gmina Prószków leży we wrocławsko-opolskiej krainie klimatycznej, którą charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi. Amplitudy temperatur są mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna jest tu wczesna i ciepła, a lato wczesne, ciepłe i długie. Zima rozpoczyna się późno, jest łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną.

Podstawowe cechy klimatu:

1) temperatura:

- a) średnia roczna: 8,6°C,
- b) najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18,6°C,
- c) najchłodniejszym miesiącem jest styczeń z średnią temperaturą -1,5°C
- d) amplituda roczna wynosi 20,1°C;

2) opady:

- a) średnia roczna suma opadów – 649 mm,
- b) półrocze ciepłe (IV - IX) - 405 mm (maksimum przypada na lipiec),
- c) półrocze chłodne (X - III) - 244 mm (minimum w miesiącach zimowych),
- d) zaleganie szaty śnieżnej – ok. 45 dni w roku;

3) ciśnienie, wilgotność, zachmurzenie:

- a) średnie roczne ciśnienie atmosferyczne (maks. I, min. IV) 762 mmHg,
- b) średnia roczna wilgotność względna (maks. XII, min. V) 76%,
- c) maksymalne zachmurzenie w grudniu, minimalne - w sierpniu i wrześniu;

4) wiatry, pory roku:

- a) przewaga wiatrów zachodnich,
- b) ilość cisz 9,1%;

5) zmienność pór roku:

- a) zima trwa 80-90 dni,
- b) przedwiośnie rozpoczyna się od 3 dekady lutego i trwa 20-30 dni,
- c) wiosna rozpoczyna się od końca marca i trwa 60-70 dni,
- d) lato rozpoczyna się około 1 czerwca i trwa 100-110 dni;

6) długość okresu wegetacyjnego - średnio 215 dni.

Gmina Prószków została w ocenie jakości powietrza w województwie opolskim za 2024 r. zaliczona do strefy opolskiej (kod strefy: PL1602). Na obszarze gminy nie znajduje się żadna stacja pomiarowa.

W strefie opolskiej stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Ponadto został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu. W odniesieniu do kryterium ochrony roślin strefa opolska dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń została zaliczona do klasy A. W przypadku oceny pod kątem poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefa opolska uzyskała klasę D2.

Tabela 1 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa.

SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(A)p
A	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024, s. 76.

Tabela 2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa.

SO ₂	NO ₂	O ₃
A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024, s. 87.

• SUROWCE NATURALNE

Budowa geologiczna obszaru, na którym położona jest gmina Prószków warunkuje występowanie określonych zasobów kopalin. Występują tu m.in.:

1) żwiry i piaski pochodzenia fluwioglacjalnego:

- Chrzążczyce – pospółka, zasoby ok. 400 tys. m³,
- Złotniki – piasek, zasoby 640 tys. m³,
- Stara Kuźnia – piasek, zasoby 450 tys. m³;
- Prószków – piasek, zasoby 400 tys. m³,
- Zimnice Wielkie – piasek, zasoby 480 tys. m³,
- Boguszyce – 400 tys. m³;

2) żwirki filtracyjne (Złotniki - zasoby 1 344 tys. ton).

Na terenie gminy Prószków znajdują się trzy udokumentowane złoża kopalin:

- złożo „Przysiecz II” – udokumentowane złożo piasków poza piaskami szklarskimi;
- złożo „Opole – Folwark I” – złożo wapieni i margli przemysłu cementowego w eksploatacji
- złożo „Zimnice Małe” – udokumentowane złożo piasków poza piaskami szklarskimi.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy Prószków nie występują osuwiska ani tereny nimi zagrożone.

• WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Prószków w całości należy do zlewni Odry. W obrębie gminy wyodrębniono następujące jednolite części wód powierzchniowych:

Tabela 3 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Prószków.

Jednolite części wód powierzchniowych (jcw)	Status	Stan	Cel środowiskowy
RW6000121199 Odra od Osobłogi do Nysy Kłodzkiej	SZCW - silnie zmieniona część wód	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

RW60001011969 Prószkowski Potok	NAT – naturalna część wód	słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód	dobry stan ekologiczny; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW6000101179429 Olszanka	NAT – naturalna część wód	stan chemiczny dobry	dobry stan ekologiczny; stan chemiczny dobry
RW60001011772 Ziemnica			
RW6000101177529 Dopływ z Dąbrówki Górnej			
RW60001011789 Wiński Potok			

Źródło: Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk, karty.apgw.gov.pl:4200/informacje [dostęp: 9.09.2025 r.].

Dla wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych stwierdzono zagrożenie w zakresie oceny nieosiągnięcia celów środowiskowych. Główne źródło presji stanowią: odpływ miejski (wody opadowe), nawożenie, depozycja, źródła bytowe i komunalne (rozproszone) oraz przemysłowe.

Do potencjalnych zagrożeń ludności i ich mienia w obszarze gminy należy zaliczyć zagrożenie powodziowe we wschodniej części gminy, która stanowi terasę akumulacyjną rzeki Odry. Teren ten obejmuje obszary następujących miejscowości: Zimnice Wielkie, Zimnice Małe, Żlinice, Boguszyce, Folwark.

• **WODY PODZIEMNE**

Pod obszarami gminy Prószków zalegają cztery zbiorniki wód podziemnych, które są objęte Obszarem Wysokiej Ochrony:

- GZWP nr 333 Zbiornik Opole – Zawadzkie; zbiornik triasu środkowego, występuje w północno-wschodniej części gminy. Powierzchnia obszaru ochronnego GZWP nr 333, wynosi 550,1 km² i obejmuje przeważnie jego obszar zasilania. Obszar ochronny w obrębie samego GZWP nr 333 wynosi 347,1 km². Pozostała część jest położona poza granicami GZWP. Właściwą ochronę wód podziemnych należy zapewnić przez stopniową eliminację zanieczyszczeń antropogenicznych, poprawę stanu sanitarnego mniejszych miejscowości i wsi, wprowadzenie zasad zrównoważonego rozwoju i promowanie rolnictwa ekologicznego.
- GZWP nr 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie; zbiornik triasu dolnego. Obejmuje zasięgiem całą gminę. Pod względem gospodarczym jest to teren o wyraźnie zróżnicowanym charakterze zagospodarowania. Tereny użytkowane rolniczo i nieużytki rolne zajmują ok. 55% jego powierzchni, lasy - ok. 37%, a obszary zurbanizowane - ok. 6%. Dla ochrony jakości wód podziemnych należy dążyć do zachowania dotychczasowego zagospodarowania terenu.
- GZWP nr 336 Niecka Opolska; zbiornik kredy górnej, występuje w północno-wschodniej części gminy. Obszar zbiornika charakteryzuje zróżnicowany, przemysłowo-rolniczy charakter gospodarki. Obszary rolnicze (strefy upraw mieszanych) zajmują ok. 54,4% powierzchni terenu, a tereny leśne (zespoły roślinności drzewiastej i krzewiastej) ok. 33,5%. Tereny

antropogeniczne zajmują ok. 11% powierzchni, w tym: tereny zabudowane (zabudowa zwarta i luźna) – ok. 7,3%, strefy przemysłowe lub handlowe, komunikacyjne – ok. 2,2%, wyrobiska górnicze (kopalnie, wyrobiska i budowy) – 0,9% i miejskie tereny zielone (parki, ogrody) – ok. 0,7%. Pozostały obszar (ok. 1%) zajmują tereny wodne (cieki i zbiorniki wodne). Głównym celem ochrony jest uporządkowanie i możliwość prowadzenia racjonalnej działalności, nie tylko gospodarczej, oraz jej kontrola w zakresie ochrony środowiska.

· GZWP nr 337 Lasy Niemodlińskie; czwartorzędowo-neogeński zbiornik typu porowego, obejmuje zasięgiem południowo-zachodnią część gminy. Wyznaczony obszar ochronny o powierzchni 134,84 km², mający na celu zagwarantowanie trwałej możliwości korzystania z wód podziemnych i niepogarszania ich jakości, charakteryzuje się niewielkim zaludnieniem i głównie leśnym zagospodarowaniem terenu. Zwarte kompleksy leśne stanowią naturalną formę ochrony poziomu wodonośnego.

Na terenie gminy Prószków znajduje się jedna jednolita część wód podziemnych – GW6000127. Według aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry jej stan chemiczny jest słaby, stan ilościowy - dobry i stan ogólny - słaby. Cel środowiskowy to dobry stan chemiczny i ilościowy. Stwierdzono zagrożenie chemiczne dla osiągnięcia celów środowiskowych.

- **KRAJOBRAZ**

W Audycie krajobrazowym województwa opolskiego wyróżniono w obrębie gminy Prószków następujące typy krajobrazów:

1. 16-318.52-01 – krajobraz priorytetowy Odra od Malni do granicy z woj. dolnośląskim.

Jest to krajobraz wód powierzchniowych, podtyp – systemy wód płynących; typ rzeźby terenu – krajobrazy dolin; typ krajobrazu naturalnego – krajobrazy dolin i obniżeń, zalewowych den dolin – akumulacyjne, równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych; typ krajobrazu roślinności potencjalnej: 3 – nadrzeczny łęg jesionowo-wiązowy, 10 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga, 11 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria żyzna.

Korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym rzeki Odry, stanowiący oś ekologiczną systemu przyrodniczego województwa opolskiego. W strukturze krajobrazu przeważają tereny łąkowo-pastwiskowe, w znacznym stopniu użytkowane jako tereny upraw polowych. W strukturze biotopów zaznaczają się łęgi topolowo-wierzbowe oraz łęgi olszowo-jesionowe (lasy łęgowe), łąki podmokłe i wilgotne, w obniżeniach terenowych i starorzeczach występują szuwały i zbiorowiska wielkoturzycowe. Typologicznie krajobraz przynależy do krajobrazów przyrodniczych związanych z wodami płynącymi. Krajobraz fizjonomicznie zalicza się do krajobrazów dolinnych odkrytych, rozciętych. W strukturze krajobrazu przeważają mozaiki terenów otwartych, użytkowanych jako tereny upraw polowych oraz tereny łąkowo-pastwiskowe. Płatowo zaznaczające się drzewostany o charakterze łęgowym oraz łąki podmokłe i wilgotne, a w obniżeniach i starorzeczach szuwały i zbiorowiska wielkoturzycowe oraz ciągi zadrzewień i zakrzewień w większości o charakterze liniowym, towarzyszące bogatej sieci rzecznej, lub kępowym tworzą rozległe kompozycje labiryntowe. Podnoszą one

zróźnicowanie strukturalne lokalnego krajobrazu (korytarze ekologiczne), stanowiąc akcenty krajobrazowe podkreślające malowniczość terenu.

Do zagrożeń dla tego krajobrazu zaliczono: fizyczną i chemiczną degradację siedlisk łądowych, likwidację drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych, wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej, zmniejszanie ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie, wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie, zanikanie lub brak konserwacji cennych kulturowo form inżynieryjno-technicznych (świadczeń dawnych technologii) oraz brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz.

2. 16-318.55-01 – krajobraz priorytetowy Bory Niemodlińskie.

Jest to krajobraz leśny, podtyp – z przewagą siedlisk borowych; typ rzeźby terenu – krajobrazy równinne; typ krajobrazu naturalnego – krajobrazy nizin, peryglacjalne, równinne i faliste, krajobrazy dolin i obniżeń, zalewowych den dolin – akumulacyjne, równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych, krajobrazy nizin, fluwioglacjalne, równinne i faliste; typ krajobrazu roślinności potencjalnej: 5 – niżowy łęg jesionowo-olszowy, 10 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga, 45 – acydofilny środkowoeuropejski las dębowy.

Główną strukturą przyrodniczą jednostki jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”, utworzony w celu zachowania zwartego kompleksu leśnego dawnej Puszczy Śląskiej. W zasobie przyrodniczym jednostki dominują lasy gospodarcze monokultur sosnowych z zachowanymi punktowo fragmentami siedlisk lasowych. Cechą unikatową krajobrazu są liczne rezerваты, w tym m.in. „Staw Nowokuźnicki”.

Do zagrożeń dla tego krajobrazu zaliczono: eksploatację złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf, zwałowiska skały dołowej i mas ziemnych, naturalną i przyspieszoną przez działalność człowieka sukcesję zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne, wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie, zmniejszenie się różnorodności biologicznej, niszczenie dziedzictwa archeologicznego, wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno-krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu, zaburzenia struktury przestrzennej, wiodącej funkcji oraz degradacja *genius loci* i *sacrum* miejsc kultur religijnych, lokalizację dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych, chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych wzdłuż pasa dróg, brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz, hałas komunikacyjny i przemysłowy, odory – oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej, itp.

3. 16-315.55-30 – krajobraz miejski (miejscowości z zachowanym układem historycznym).

Występuje tu typ rzeźby terenu – krajobrazy faliste; typ krajobrazu naturalnego – krajobrazy nizin, fluwioglacjalne, równinne i faliste; typ krajobrazu roślinności potencjalnej: 10 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga.

Do zagrożeń dla tego krajobrazu zaliczono: zanikanie lub brak konserwacji cennych kulturowo form inżynieryjno-technicznych – świadczeń dawnych technologii, degradację, upadek i rozpad materialnej substancji historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych

i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich, niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą, hałas komunikacyjny i przemysłowy, zanieczyszczenie powietrza.

4. 16-318.55-43 – krajobraz wiejski (z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola).

Występuje tu typ rzeźby terenu – krajobrazy faliste; typ krajobrazu naturalnego – krajobrazy nizin, fluwioglacjalne, równinne i faliste oraz krajobrazy dolin i obniżeń, zalewowych den dolin – akumulacyjne, równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych; typ krajobrazu roślinności potencjalnej: 10 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga, 45 – acydofilny środkowoeuropejski las dębowy.

Do zagrożeń dla tego krajobrazu zaliczono: naturalną i przyspieszoną przez działalność człowieka sukcesję zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne, likwidację drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych, wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej, zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie, wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie, zawężenie szerokości naturalnych i półnaturalnych stref ekotonowych, zmniejszenie się różnorodności biologicznej, zaburzenie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje, zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łanowego, niwowego, itp., stanowiącego wyróżnik regionu – tekstury i faktury krajobrazu, hałas komunikacyjny i przemysłowy, zanieczyszczenie powietrza.

5. 16-318.55-55 – krajobraz podmiejski i osadniczy (wielkoobszarowe zespoły pałacowo-parkowe i klasztorne oraz inne komponowane układy architektury, zieleni i wód).

Występuje tu typ rzeźby terenu – krajobrazy faliste; typ krajobrazu naturalnego – krajobrazy nizin, fluwioglacjalne, równinne i faliste; typ krajobrazu roślinności potencjalnej: 10 – grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga.

Do zagrożeń dla tego krajobrazu zaliczono: likwidację drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych, degradującą styl krajobrazu adaptację lub modernizację układów osad wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych, brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych, niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą oraz hałas komunikacyjny i przemysłowy.

Zgodnie z opracowaniem „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” (K. i K. Badora, Opole 2006), wschodnia część gminy Prószków, obejmująca tereny w pobliżu Odry, stanowi obszar o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu. W opracowaniu wskazano, iż jest to rodzaj krajobrazu dolin. W dolinach większości dużych rzek regionalnych w województwie opolskim granice morfologiczne między terasami zalewowymi a terasami nadzalewowymi są dość wyraźne. Mają one charakter często stromych stoków o wysokości od kilku do 25 m, jak to ma miejsce w dolinie Odry koło Zimnic Wielkich. Identyfikacja granic pomiędzy poszczególnymi terasami w ramach poziomego dna doliny jest często bardzo trudna. Nawet w większych dolinach rzecznych na Opolszczyźnie (Odry i Nysy Kłodzkiej), w których występuje kilka teras

zalewowych, budujących jeden słabo zróżnicowany poziom dna. Lokalnie przy starorzeczach występuje większe zróżnicowanie rzeźby terenu.

Podział na poziom dna doliny i poziomy teras nadzalewowych jest podstawowym podziałem strukturalnym i funkcjonalnym krajobrazów dolinnych. Również charakter warstw kulturowych jest odmienny w obu wydzieleniach. W obrębie zalewowych den dolin rzecznych występują gliniasto-piaszczyste aluwia – mady. Ich stropową część w dolinie Odry określa się jako madę przemysłową. Charakterystyczny jest również płytko występujący poziom wód gruntowych ściśle związany z wahaniami stanów wód w rzekach oraz cykliczne zalewy powodziowe o zasięgu dużo mniejszym niż zasięg naturalny.

Na madach i przy płytkich wodach gruntowych den dolin rzecznych występują korzystne uwarunkowania do rozwoju rolnictwa, nie występuje natomiast zabudowa (zagrożenie powodziowe, płytkie wody gruntowe). Pod względem form użytkowania w dnach dolin rzecznych dominują więc grunty orne, a w niżej położonych terenach trwałe użytki zielone. Typowy jest wielkoprzestrzenny charakter pól. Miedze występują rzadko i mają niewielką szerokość. Lokalnie, głównie w międzywałach, zachowały się fragmenty lasów łągowych i olsów, a na wyższych terasach zalewowych - grądów. Gdzieś tam zachowały się także starorzecza z typową dla niewielkich płytkich zbiorników eutroficznych roślinnością. Wzdłuż starorzeczy, podobnie jak i wzdłuż koryt rzecznych, występują ciągi zadrzewień i zakrzaczeń łągowych z dominującą wierzbą, dając podstawę do wykształcenia się niewielkich wałów przykorytowych. Pod względem walorów przyrodniczych pozostałości naturalnych i seminaturalnych biocenoz występujące w dolinach rzecznych należą do najważniejszych obszarów różnorodności biologicznej w skali regionu i kraju. Stanowią również podstawowe korytarze ekologiczne.

Na wyżej wyniesionych terasach nadzalewowych charakter krajobrazu jest inny. W podłożu występują tu piaszczysto żwirowe osady o mniejszym znaczeniu dla rozwoju produkcji rolniczej. W związku z głębiej występującym poziomem wód gruntowych oraz słabszym zagrożeniem powodziowym na terenach tych rozwinęło się osadnictwo i funkcje produkcyjne. Bardzo często główne osie osadnicze położone są wzdłuż krawędzi erozyjnych odgraniczających holoceniowe dna dolin rzecznych od teras plejstoceniowych, co można prześledzić w dolinie Odry. Na niektórych odcinkach wzdłuż Odry ukształtowały się pasma semiurbanizacji, które mocno kontrastują z przyległymi niezabudowanymi terenami dna doliny. Rozwinęła się działalność wydobywcza kruszywa naturalnego, silnie dewastująca krajobraz. Interesujące zbiorowiska roślinne rozwinęły się na wysokich skarpach wyznaczających granice dolin (np. w Zimnicach Wielkich). Są to zróżnicowane gatunkowo murawy napiaskowe i kserotermiczne oraz zadrzewienia.

- **ROŚLINY I ZWIERZĘTA**

Zróżnicowanie warunków siedliskowych obszaru gminy sprawia, że występuje tu dosyć dużo taksonów o różnorodnych wymaganiach względem środowiska przyrodniczego. Pod względem różnorodności biologicznej fauna gminy Prószków należy do umiarkowanie bogatych.

Wśród bezkręgowców wymienia się:

- 1) pijawkę lekarską *Hirudo medicinalis* - stanowisko tej ginącej w Polsce pijawki znajduje się w rezerwacie Staw Nowokuźnicki;
- 2) tygryzka paskowanego *Argiope bruennichi* - występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I;
- 3) ślimaka winniczka *Helix pomatia* - spotykany na całym obszarze gminy;
- 4) modraszka nausitous *Maculinea nausitho* - jedyne stanowisko znajduje się na łąkach na południowy-zachód od Prószkówki I.

Najbardziej liczną gromadą bezkręgowców są owady. W obszarze gminy, w tym w granicach zabytkowego parku w Prószkowie-Pomologii oraz w sadach w jego otoczeniu, stwierdzono owady z rodziny zawisakowatych *Sphingidae*, rzędu motyli *Lepidoptera*, które w Polsce podlegają ochronie gatunkowej. Biorąc pod uwagę liczebność nie tylko wewnątrzpopulacyjną, ale i gatunkową, można stwierdzić wysoką różnorodność gatunkową fauny bezkręgowców.

Z uwagi na dobre warunki hydrologiczne obszar gminy stanowi atrakcyjne miejsce rozrodu płazów. Prószkówka I sprzyja naturalnemu przemieszczaniu się gatunków, dla których miejsca rozrodu stanowią liczne stawy zlokalizowane w jego dolinie. W tych sztucznych zbiornikach wodnych oraz starorzeczach Odry we wschodniej części gminy najczęściej obserwuje się miejsca rozrodu żab z grupy zielonych, żab trawnych i ropuch szarych. Zdecydowanie rzadziej spotyka się ropuchy zielone - głównie w pobliżu zabudowań, na ziemiach lekkich. Najrzadziej obserwuje się rzekotkę drzewną, której występowanie na tym terenie ograniczone jest do kilku stanowisk. Zbiorniki wód stojących (Staw Nowokuźnicki, staw w Ligocie Prószkowskiej, stawy między Przysieczą a Ligotą Prószkowską, starorzeczka Odry) stanowią ważne w skali lokalnej miejsca rozrodu dla tej grupy zwierząt. Na terenie gminy stwierdzono występowanie 8 gatunków płazów: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaba moczarowa *Rana arvalis*. W zwierzęta z gromady płazów *Amphibia* zasobny jest obszar parku w Prószkowie-Pomologii i jego otoczenie. Występują tu: ropucha szara *Bufo bufo*, kumak nizinny *Bombina bombina*, żaba wodna *Rana esculenta* i żaba trawna *Rana temporaria*.

Do gadów występujących na obszarze gminy należy zaliczyć następujące gatunki: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*. Na terenie Prószkowa-Pomologii, zwłaszcza w okolicach parku oraz korytarzy wschodnich, stwierdzono występowanie zwierząt z gromady gadów *Reptilia*, do których należą: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* i żmija zygzakowata *Vipera berus*.

Przeгляд gatunków ptaków chronionych, posiadających stanowiska lęgowe na obszarze gminy pozwala na potwierdzenie występowania w jej granicach następujących gatunków:

- 1) bąk *Botaurus stellaris* - spotykany w sezonie lęgowym w rezerwacie „Staw Nowokuźnicki”;
- 2) błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - stwierdzono 2 stanowiska lęgowe: trzcinowiska rezerwatu „Staw Nowokuźnicki”, dawne odstojniki pod Prószkowem oraz prawdopodobnie jedna para gniazdująca w trzcinowiskach pod Starą Kuźnią;
- 3) pustułka *Falco tinnunculus* - stwierdzona na jedynym stanowisku na skraju Borów Niemodlińskich, na zachód od Nowej Kuźni;

- 4) kobuz *Falco subbuteo* - prawdopodobnie gniazduje na ścianie lasu na zachód od Nowej Kuźni, gdzie kilkakrotnie w ciągu ostatnich 10 lat obserwowano polujące ptaki;
- 5) przepiórka *Coturnix coturnix* - pojedyncze stanowiska na całym obszarze gminy;
- 6) derkacz *Crex crex* - stwierdzony na wilgotnych łąkach między Nową Kuźnią a Oborą oraz wśród wilgotnych łąk na wschód od Ligoty Prószkowskiej;
- 7) krętogłów *Jynx torquilla* - pojedyncze pary znalezione m.in. w parku w Prószkowie-Pomologii oraz w zadrzewieniu pod Oborą;
- 8) strumieniówka *Locustella fluviatilis* – stwierdzona na obrzeżach rezerwatu „Staw Nowokuźnicki”, wilgotnych łąkach między Przysieczą a Ligotą Prószkowską oraz przy stawie na południe od Przysieczy;
- 9) muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* – wykazana w parku w Prószkowie-Pomologii.

Ponadto we wschodniej części gminy znajdują się stanowiska, na których zatrzymują się przelotowo gęsi gęgawe *Anser anser*, należące do rzędu blaszkodziobych *Anseriformes*, w liczbie ok. 400 osobników rocznie. Z ptaków należących do rzędu brodzących *Ciconiiformes* w połowie drogi w kierunku rzeki Odry w miejscu, gdzie kończą się główne zadrzewienia wschodnich korytarzy ekologicznych można spotkać okresowo żurawia *Grus grus*, czaplę siwą *Ardea cinerea*, a często przebywa tu bocian biały *Ciconia ciconia*. Z rzędu drapieżnych *Falconiformes* przelotowo pojawia się orzeł przedni *Aquila chrysaetos*, który migruje wzdłuż doliny Odry w okresie wiosennym i jesiennym, ale czasami pojawia się na terenie Prószkowa-Pomologii ze względu na bliskość Borów Niemodlińskich. Teren parku z ptaków z rzędu drapieżnych zamieszkuje sowa pójdzka *Actene noctua Scop* oraz puszczyk *Strix aluco*. Rząd kuraków *Galliformes* jest reprezentowany przez dwa gatunki: bażanta łownego *Phasianus colchicus* oraz kuropatkę *Perdix perdix*. Bażant występuje praktycznie na terenie całej Pomologii, zwłaszcza w starych sadach i korytarzach ekologicznych. Jest ptakiem dość pospolitym w Polsce. Natomiast mniej liczna kuropatwa zasługuje na szczególną ochronę. Jej stada liczące średnio 4 – 15 sztuk zamieszkują część wschodnią.

Wśród chronionych gatunków ssaków, których obecność stwierdzono w obszarze gminy należy wymienić:

- 1) nietoperze: nocek rudy *Myotis daubentonii* - żerujące osobniki stwierdzono nad wodami rezerwatu „Staw Nowokuźnicki”, stawu koło Przysieczy oraz starorzecza w Boguszycach; gacek brunatny *Plecotus auritus* - żerujące osobniki stwierdzono w okolicach Prószkowa i w Nowej Kuźni; w rejonie Pomologii licznie występuje gacek wielkouch *Plecotus auritus* oraz często pojawia się borowiec *Nyctalus noctula*;
- 2) gryzonie: wiewiórka *Sciurus vulgaris* - stwierdzona w parku w Prószkowie-Pomologii oraz w lasach w południowo-zachodniej części gminy; badylarka *Micromys minutus* - stwierdzona m.in. na łąkach pod Nową Kuźnią.

Do największych ssaków należy jelen szlachetny *Cervus elaphus* oraz dzik *Sus scrofa*. Zwierzęta te migrują sporadycznie na obszarze gminy od strony Borów Niemodlińskich, zachodzą do Pomologii, w okolice parku i sadów oraz w kierunku doliny Odry. Tą drogą do parku dociera również sarna *Capreolus capreolus*. Ponadto występuje zając szarak *Lepus timidus*, należący do rodziny zającowatych *Leporidae*. Z rzędu drapieżnych *Carnivora* występuje pospolity lis *Vulpes vulpes* i jenot *Nyctereutes procyonoides* należące do rodziny

psowatych *Comidae* oraz kuna leśna *Martes martes*, łasica *Mustella nivalis* z rodziny łasicowatych *Mustelidae*. Do mniejszych ssaków występujących regularnie w obszarze gminy należą jeż europejski *Erinaceus europeus* oraz kret *Talpa europea* z rzędu owadożernych *Insektivora*. Jednym z najmniejszych występujących tu ssaków, także reprezentujących rząd *Insektivora*, jest ryjówka aksamitna *Sorex araneus* - objęta ochroną gatunkową. Poza tym gromada ssaków jest licznie reprezentowana przez gatunki z rzędu gryzoni *Rodentia*.

Roślinność rzeczywista gminy Prószków oraz rozmieszczenie jej zasobów wiąże się z lokalnymi warunkami, jakie wykształciły się w wyniku różnej żyzności gleb, warunków wodnych i mikroklimatycznych. Znaczące zróżnicowanie tych naturalnych uwarunkowań dało możliwość rozwoju zbiorowiskom roślinnym zarówno naturalnym (m.in. leśne, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnym czy antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne segetalne, ruderalne). Dominującymi zbiorowiskami na terenie gminy są zbiorowiska segetalne oraz leśne. Wczesne osiedlenie się człowieka na tym terenie zmniejszyło znacznie zasięg występowania lasów wskutek wyrębu drzew i wzięcia ziemi pod uprawę rolną.

Do podstawowych siedlisk roślinnych w obszarze gminy należą:

- 1) zbiorowiska leśne w południowej i południowo-zachodniej części gminy,
- 2) zbiorowiska nieleśne, w tym:
 - a) wodne - Odra ze starorzeczami, Prószkówka I, jej dopływy, stawy hodowlane oraz drobne zbiorniki wodne stanowiące siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych przez fitocenozy z klas *Lemnetea* i *Potametea*; przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenoz skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji;
 - b) szuwarowe i wielkoturzycowe - zajmują miejscami stosunkowo duże powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. w dolinie Prószkówki I, brzegach stawów hodowlanych i starorzeczy Odry oraz podmokłych miejscach w sąsiedztwie rowów i strumieni; ich wartość przyrodnicza jest duża, choć zwykle są ubogie w gatunki roślin, największą różnorodnością zbiorowisk szuwarowych charakteryzują się kompleksy łąk koło Przysięczy, Ligoty Prószkowskiej i Nowej Kuźni, wtórnie zabagnione w wyniku zaniechania odwadniania i wykaszania;
 - c) seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* - występują dosyć często; łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* występują rzadko na wyższych terasach doliny Odry i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno-pastwiskowe; łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* występują na niższych terasach oraz w dolinie Prószkówki I i jej dopływów, na siedliskach łągów i grądów niskich; grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych.
 - d) zespoły segetalne - grupa chwastów towarzyszących uprawom rolnym, z klasy *Stellarietea mediae*; spotykane są dosyć często przede wszystkim w północnej i północno-wschodniej części gminy;
 - e) zbiorowiska roślinne o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris* - zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka, przede wszystkim terenami zabudowanymi, zakładami przemysłowymi oraz śmietniskami, okrajkami i miejscami wydeptywanymi.

W obszarze gminy występują siedliska przyrodnicze podlegające w Polsce ochronie prawnej z mocy prawa. Są to przede wszystkim:

1) siedliska leśne:

- a) kwaśny las dębowy *Calamagrostio-Quercetum petraeae* – spotykany w południowej i południowo-zachodniej części gminy, zazwyczaj na niewielkich powierzchniach;
- b) grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici- Carpinetum betuli* - występuje bardzo rzadko, tworząc zazwyczaj drobnopowierzchniowe kompleksy mozaikowe, m.in. w parku w Prószkowie-Pomologii;
- c) łęg jesionowo-olszowy *Fraxino- Alnetum (Circaeo- Alnetum)* - występuje najczęściej w dolinie Prószkówki oraz rzadziej w dolinie Odry w sąsiedztwie starorzeczy;

2) siedliska nieleśne:

- a) starorzecza z roślinnością ze związku *Potamion i Nymphaeion* (klasa *Potametea*). Zespoły: *Potametum pectinati*, *Ranunculetum circinati*, *Elodeetum canadensis*, *Ceratophylletum demersii*, *Myriophylletum spicati*, *Potametum lucentis*, *Hippuridetum submersae*, *Hydrocharitetum morsusranae*, *Potametum natantis*, *Myriophylletum verticillati*, *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Polygonetum natantis* występują we wschodniej części gminy w okolicach Boguszyc, Chrzowic i Folwarku,
- b) nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników – związek *Ranunculion fluitantis*. Zespół z dominacją włosienicznika skąpopręcikowego *Ranunculetum fluitantis* występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I. Zespół z dominacją rzęśli hakowatej *Ranunculo-Calitrichetum hamulatae* występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I;
- c) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i mokre łąki użytkowane ekstensywnie (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*). Łąka sitowo-trzęślicowa *Junco-Molinietum* występuje miejscami na niewielkich powierzchniach w dolinie Prószkówki I. Łąka ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis* występuje miejscami na niewielkich powierzchniach w dolinie Prószkówki I i jej dopływach.

W obszarze opracowania stwierdzono występowanie 17 gatunków roślin prawnie chronionych, wśród nich:

- 1) chronione ściśle: centuria nadobna *Centaurium pulchellum*, kotewka orzech wodny *Trapa natans*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, kukutka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, pływacz zachodni *Utricularia Australis*, salwinia pływająca *Salvinia natans*, włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*;
- 2) chronione częściowo: bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, grzybienie białe *Nymphaea alba*.

W gminie występuje również wiele gatunków rzadkich i ginących. Do wyróżniających się z tej grupy należą: czermień błotna *Calla palustris*, jaskier wielki *Ranunculus lingua*, łączeń baldaszkowy *Butomus umbellatus*, okrężnica bagienna *Hottonia palustris*, przętka pospolita *Hippuris vulgaris*, rzęśl hakowata *Callitriche hamulata*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, tojeść bukietowa *Lysimachia thysiflora*, turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, czosnek kątowy *Allium angulosum*.

Do obszarów najlepiej rozpoznanych pod względem występowania flory należą tereny arboretum w Prószkowie-Pomologii i otaczające ją tereny upraw, wchodzące w skład dawnego Zespołu Szkół Ogrodniczych im. Józefa Warszawicza. Pomologia jest bogata pod względem

krajobrazowym, przyrodniczym i kulturowym. Znaczną różnorodność pod względem składu gatunkowego wykazuje roślinność parku zabytkowego. Występują tam następujące gatunki:

Drzewa i krzewy:

1. Antypka *Prunus mahaleb*;
2. Azalia pontyjska (Różanecznik żółty) *Rhododendron flavum* g. Don. syn. *Azalea pontica* L.
3. Berberys pospolity *Berberis vulgaris* L.
4. Berberys Thunberga *B. thunbergii* DC.
5. Berberys Thunberga purpurowy *B. thunbergii* 'Atropurpurea'
6. Bez czarny *Sambucus nigra*
7. Bożodrzew gruczołkowaty *Alianthus altissima* Swingle
8. Brzostownica japońska *Zelkova serrata* (Thunb.)
9. Brzoza brodawkowata *Betula verrucosa* Reth.
10. Brzoza brodawkowata biała *B. verrucosa alba* Ehrh.
11. Brzoza brodawkowata płacząca *B. verrucosa pendula*
12. Brzoza brodawkowata stożkowata *B. verrucosa* 'Fastigiata'
13. Budleja skrętolistna *Budleja alternifolia* L.
14. Buk pospolity *Fagus sylvatica*
15. Buk pospolity purpurowolistny *F. sylvatica* L. 'Atropurpurea'
16. Buk zwyczajny płaczący *F. sylvatica* Ł. 'Pendula'
17. Choina kanadyjska drobnoigłowa *Tsuga canadensis* Microphylla
18. Choina kanadyjska *T. canadensis* Carr.
19. Choina różnoigłowa *T. diversifolia* Mast.
20. Cis japoński karłowy *Taxus cuspidata* - 'Nana'S.
21. Cis pospolity *Dovastona T. baccata* 'Dovastoniana'
22. Cis pospolity *Taxus baccata*
23. Cis pospolity żółty *T. baccata* 'Elegantissima' L.
24. Cis pośredni Hicksa *T. media* vax 'Hicksii'
25. Cis zwarty krótkoigłowy *T. baccata* 'Adpressa stricta'
26. Cyprysik groszkowy pierzasty *Chamaecyparis pisifera* 'Plumosa'
27. Cyprysik groszkowy 'Boulevard' *Ch. pisifera* 'Boulevard'
28. Cyprysik groszkowy 'Squarossa' *Ch. pisifera* 'Squarossa'
29. Cyprysik groszkowy złoty *Ch. pisifera* 'Aurea'
30. Cyprysik Lawsona 'Alumii' *Ch. lawsoniana* (Mur.) Pan.
31. Cyprysik Lawsona szary *Ch. lawsoniana* 'Glaucua'
32. Cyprysik Lawsona 'Stewartii' *Ch. lawsoniana* 'Stewartii'
33. Cyprysik Lawsona *Ch. lawsoniana* Pan
34. Cyprysik nutkajski zwisty *Ch. Nootkatensis*
35. Cyprysik nutkajski *Ch. Nootkatensis* (Lamb.) Spach.
36. Cyprysik błotny *Taxodium distichum* Rich.
37. Czeremcha pospolita *Prunus padus*
38. Czeremcha późna *Prunus serafina* Ehrh.
39. Czeresnia ptasia *Prunus avium*
40. Daglezja *Pseudotsuga menziesii* Britt
41. Daglezja sina *Pseudotsuga menziesii*
42. Daglezja zielona *P. menziesii* Mirb.
43. Dąb biały *Quercus alba*
44. Dąb błotny *Quercus palustris* Muenchh.
46. Dąb burgundzki frędzelkowaty *Quercus cerris* L.
47. Dąb czerwony *Quercus rubra* L.

48. Dąb kasztanolistny *Quercus castaneifolia* CA. Mey.
49. Dąb kaukaski *Quercusa znacranthera* Fisch. et Mey'.
50. Dąb łyżkowany *Quercus alba' Elongata*
51. Dąb omszony *Quercus lanuginosa*
52. Dąb szkarłatny *Q. coccinea Muenchh*
53. Dąb szypułkowy piramidalny *Q. robur 'Fastigiata' L.*
54. Dąb szypułkowy *Quercus robur*
55. Dąb węgierski *Quercus conferta* Kit.
56. Dąb wielkolistny *Q. Macrocarpa Michx.*
57. Dereń biały *Cornus alba*
58. Dereń biały czerwonolistny *Camus alba 'Sibirica' L.*
59. Dereń jadalny *Cornus mas. L.*
60. Dereń rozłogowy żółtopędowy *C'. stolonifera 'Flaviramea*
61. Dławisz okrągłolistny *Celastrus arbutatus Thunb.*
62. Forsycja pośrednia *Forsythia intermedia Zab.*
63. Forsycja zwisająca *F. suspensa Vahl.*
64. Gledycja-trójglicznia *Gkeditisia triakantos*
65. Głóg *Crataegus*
66. Głóg dwuszyjkowy *Crataegus oxyacantha*
67. Głóg jednoszyjkowy *C. monogyna Jacq.*
68. Głóg ostrogowy *Crataegus crus- galli L.*
69. Grab japoński *Carpinus japonica Bl.*
70. Grab pospolity *Carpinus betulus L.*
71. Grab sercowaty *Carpinus cordata L.*
72. Grujecznik japoński *Cercidiphyllum japonicum S. et Z.*
73. Grusza oliwnikolistna *Pyrus elaagrifolia Patt.*
74. Hortensja bukietowa *Hydrangea paniculata Sieb.*
75. Hortensja drzewiasta *H. serrata*
76. Iglicznia bezcierniowa *Gleditsia triacantos L*
77. Irga błyszcząca *Cotoneaster lucida* Schlecht.
78. Irga czarna *C. melanocarpa* Lood.
79. Irga Dammera *C. dammeri* Schn.
80. Irga omszona *Cotoneaster tomentosus*
81. Irga pomarszczona *C. bullata* Bois.
82. Irga pozioma *C. horizontalis* Decne
83. Irga rozkrzewiona *C. divaricata* Rehd et Wils.
84. Irga wierzbolistna *C. salicifalius var. vugosa* Franch.
85. Jabłoń jagodowa *Malus baccata (sibirica)* Borkh.
86. Jabłoń purpurowa *M. purpurea* Rehd.
87. Jabłoń rajska *Malus pumila* Mill.
88. Jałowiec chiński *Juniperus chinensis* L.
89. Jałowiec chiński Pfitzera *Juniperus chinensis 'Pfitzeriana'*
90. Jałowiec płozący *J. horizontalis* Moench
91. Jałowiec płozący szary *J. horizontalis* Moench 'Glauca'
92. Jałowiec Pfitzera złocisty *J. chinensis 'Pfitzeriana' Aurea'*
93. Jałowiec pospolity kolumnowy *J. communis 'Hibernica'*
94. Jałowiec pospolity irlandzki *J. communis 'Hibernica'*
95. Jałowiec sabiński (sawina) *J. Sabina* L.
96. Jałowiec wirginijski *J. virginiana* L.
97. Jarząb brekinia *Sorbus torminalis* Crantz.
98. Jarząb pospolity *Sorbus aucuparia* L.
99. Jarząb pospolity płaczący *S. aucuparia 'Pendula'* L.
100. Jarząb szwedzki *S. intermedia* (Ehrh.) Pers.
101. Jarzębina brekinia *S. torminalis* Grantz.
102. Jarzębina mączna *Sorbus aria* Cratz
103. Jarzębina pospolita *S. aucuparia* L.
104. Jaśminowiec baldaszkowy *Philadelphus cymosus* Rehd.
105. Jaśminowiec bezwonny *P. inodorus*

106. Jaśminowiec Falkonera *P. falkoneri* Sarg.
107. Jaśminowiec Leumoine'a *P. lemoinei* Lem.
108. Jaśminowiec Leumoine'a wyprostowany *Philadelphus lemoinei* Lem.
109. Jaśminowiec omszony *P. Loud.*
110. Jaśminowiec paniński *P. virginalis*
111. Jaśminowiec wonny *P. coronarius* Ł.
112. Jesion pospolity *Fraxinus excelsior*
113. Jesion kwiatowy *Fraxinus ornus*
114. Jodła jednobarwna *Abies concolor* Niem.
115. Jodła *Abies concolor*
116. Jodła kaukaska Nordmana *A. nordmaniana* Spach.
117. Jodła Nikko *A. homolepis* Sieb. et. Zucc.
118. Jodła olbrzymia *Abies grandis* Lindl.
119. Jodła pospolita biała *Abies alba* Mill.
120. Jodła szlachetna *Abies procera* Rehd.
121. Jodła Veitcha *Abies veitchii* Lindl.
122. Kalina angielska *Viburnum carlesii*
123. Kalina hordowina (szerokolistna) *Viburnum lantana* L.;
124. Karagana syberyjska 'Lorbergii' *Caragana arborescens*
125. Karagana syberyjska, grochownik *Caragana arborescens*
126. Kasztan jadalny *Castanea sativa* Mill.
127. Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* L.
128. Kasztanowiec japoński *A. turbinata* Bl.
129. Kasztanowiec plamisty *A. pavia* Heyna. Lindl.
130. Kasztanowiec zwyczajny *A. hippocastanum* L.
131. Kasztanowiec żółty *A. octandra* Marsh.
132. Kasztanowiec żółty drobnokwiatowy *A. octandra*
133. Klon cukrowy *Acer saccharum* Marsh
134. Klon Ginnala *Acer Ginnala Maxim*
135. Klon jawor *Acer pseudoplatanus* L.
136. Klon jawor Leopolda *A. pseudoplatanus* 'Leopoldii'
137. Klon jawor purpurowy *A. pseudoplatanus* 'Purpureum' L.
138. Klon polny *Acer campestre* L.
139. Klon polny drobnolistny *A. campestre rnonsspesulanum*
140. Klon pospolity *Acer platanoides* L
141. Klon pospolity Lorberga *A. platanoides* 'Lorbergii'
142. Klon pospolity Szwedlera *A. platanoides* 'Schwedlerii'
143. Klon srebrzysty *Acer saccharinum* L.
144. Klon tatarski *Acer tataricum* L.
145. Klon wielkolistny *A. macrophyllum* Punh.
146. Klon włoski ornszony *A. opalus v. Tornenstosurn*
147. Leszczyna *Corylus* L.
148. Leszczyna drzewiasta *C. colurna* L.
149. Leszczyna krzewiasta *C. avellana* L.
150. Ligustr pospolity
151. Ligustr pospolity zimozielony
152. Lilak pospolity *Syringa vulgaris* L.
153. Lipa amerykańska omszona Moltkego *Tilia americana*
154. Lipa amerykańska *Tilia arnericana*
155. Lipa długoogonkowa omszona *Tilia petiolaris* DC.;
156. Lipa długoogonkowa *Tilia petiolaris*
157. Lipa drobnolistna *Tilia cordata* Ehrh.
158. Lipa europejska *Tilia europea* L.
159. Lipa krymska *Tilia enclora* K. Koch.
160. Lipa omszona *Tilia*
161. Lipa pośrednia *Tilia europea* L.
162. Lipa sercolistna *T. cordifolia (cordata)*
163. Lipa wielkolistna *T. platyphyllos* Scop.
164. Magnolia drzewiasta, drzewo ogórkowe *Magnolia acuminata* L.

165. Magnolia gwiazdzista *M. stellata* Black.
166. Magnolia Soulange'a Aleksandrina' *M. soulangeana* Soul
167. Magnolia Soulange'a *M. soulangeana* Soul-Bod.
168. Mahonia *Mahonia aquifolium* Nutt.
169. Metasekwoja chińska *Metasequoia glyptostroboides*
170. Miłorząb dwuklapowy pienny *Ginkgo biloba* L.
171. Modrzew europejski *Larix decidua* Mili
172. Modrzew japoński *Larix leplolepis*
173. Morwa biała *Morus alba* L.
174. Obiela wielkokwiatowa *Exochorda racemosa* Rehd. (Lindt.)
175. Ognik szkarłatny (ciernisty) *Pyracantha coccinea* Roem.
176. Olsza czarna *Alnus glutinosa* L.
177. Orzech czarny *Juglans nigra* L.
178. Orzech szary *Juglans cinerea* L.
179. Orzesznik gorzki *Carya cordiformis* K. Koch.
180. Orzesznik pięciolistkowy *C. ovata* K. Koch.
181. Orzesznik siedmiolistkowy *C. laciniosa* Loud.
182. Perukowiec podolski *Rhus cotinus cogypria* L.
183. Pęcherznica kalinolistna *Physocarpus opulifolius* Maxim.
184. Pigwowiec japoński *Chaenomeles superba japonica*
185. Platan klonolistny *Platanus acer (folia Wild.)*
186. Platan zachodni *P. occidentalis* L.
187. Powojnik alopejski *Clematis alpina* (L.) Mill.
188. Powojnik tangucki *Clematis tangutica* (Maxim.) Korsh.
189. Porzeczka alpejska *Ribes alpinium* L.
190. Robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* L. robinia lepkas różowa *R. viscosa* Vent.
191. Róża drobnokwiatowa *Rosa multiflora*
192. Róża pomarszczona, faldzistolista *Rosa rugosa* Thunb.
193. Róża wielkokwiatowa- bezkolcowa *Rosa multiflora* 'Intermis'
194. Różowiec czteropłatkowy *Rodotypos kerriodes* S.
195. Skrzydłorzech kaukaski *Pterocarya fraxinifolia (caucasica)*
196. Sosna czarna *Pinus nigra* Pan.
197. Sosna górská (kosodrzewina) *Pinus mugo (montana)* Mill.
198. Sosna koreańska *P. koraiensis* S. et. L.
199. Sosna pospolita *Pinus silvestris* L.
200. Sosna rumelijska *Pinus peuce* Griseb
201. Sosna smołowa *Pinus rigida*
202. Sosna wejmutka *Pinus strobus* L.
203. Sosna żółta amerykańska *P. ponderosa* Dougl.
204. Strączyn żółty *Cladrastris lutea* K. Koch.
205. Suchokrzew (różne gatunki) *Lonicera*
206. Suchokrzew siny *Lonicera coetulea* L.
207. Suchokrzew tatarski *L. tatarika* L.
208. Suchokrzew zwyczajny *L. xylostemum* L.
209. Sumak rozłogowy (octowiec) *Rhus typhina* L.
210. Surmia bignoniowa *C. bignonioides* L.
211. Surmia wielkokwiatowa *C. speciosa*
212. Surmia żółtokwiatowa *C. ovata* Don.
213. Śniegowiec wirginijski (śnieżykwiat) *Chionanthus virginicus*
214. Śliwa wiśniowa purpurowa (czerwonolistna) *Prunus cerasifera* 'Atropurpurea' Jaeg. (Pissardi)
215. Śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus* Blak
216. Śnieguliczka koralowa *S. orbiculatus*
217. Świerk Brewera *Picea breweriana*;

218. Świerk Engelmana *P. engelmannii* Parsy
 219. Świerk kaukaski *P. orientalis* (L.) Link
 220. Świerk kłujący szary (siny, modry) *P. pungens 'glauca* Beiss'
 221. Świerk pospolity *Picea exelsa*
 222. Świerk pospolity zwisający *P. exelsa 'Virgata'*
 223. Świerk siny Engelmana *P. glauca 'Engelmannii'*
 224. Świerk wężowy *Picea abies 'Virgata'*
 225. Świerk wiciowy *P. abies* Kar. *'Viminalis'*
 226. Tamaryszek czteropręcikowy drobnokwiatowy *T. tetrandra*
 227. Tawuła japońska *Spiraea japonica* L. f.
 228. Tawuła van Houtte'a *Spiraea vanhouttei* Zabel.
 229. Topola czarna włoska, piramidalna *Populus nigra*
 230. Topola osika *Populus tremula*
 231. Topola Simona (chińska) *P. simonii 'Fastigiata'* Carr.
 232. Trójglicznia cierniowa *Gleditsia triacanthos* L.
 233. Trzmielina oskrzydłona *Euonymus alatus*
 234. Trzmielina pospolita *E. europeus* L.
 235. Trzmielina szerokolistna *E. latifolius*
 236. Trzmielina wielkolistna *E. latifolia*
 237. Tulipanowiec amerykański *Liriodendron tulipifera* L.
 238. Wiąz górski *Ulmus glabra* Auds.
 239. Wiąz limak *Ulmus laevis* Pall
 240. Wiąz polny *Ulmus minor* Mill.
 241. Wiązowiec zachodni *Celtis occidentalis* L.
 242. Wierzba biała wiciowa płacząca *Salix alba vitellina pendula*
 243. Wierzba siwa *Salix caprea* L.
 244. Winorośl pachnąca *Vitis odoratissima (riparia)* Don.
 245. Złotokap alpejski *Laburnum alpimun* Bercht.
 246. Złotokap Waterera L. *watereri* Dippel.
 247. Złotokap Waterera odm. Vosi L. *watereri 'Vossi'* Dippel.
 248. Złotokap zwyczajny L. *anagyroides* Med.
 249. Żylistek szorstki pełnokwiatowy *Deutzia scabra* Thunb.
 250. Żylistek szorstki *Deutzia scabra* Thunb.
 251. Żylistek szorstki odm. pełnokwiatowa *Deutzia scabra* Thunb. *'Cardidissima' plena*
 252. Żywotnik japoński *Thuja standishii* Can.
 253. Żywotnik karłowaty kulisty T. *occidentalis* L. *'Globosa'*
 254. Żywotnik karłowaty kulisty złoty T. *occidentalis* L. *'Globosa Aurea'*
 255. Żywotnik olbrzymi T. *plicata 'Gigantea'* Nutt.
 256. Żywotnik wschodni T. *Orientalis* L.
 257. Żywotnik wschodni złocisty T. *Orientalis 'Aurea'* L.
 258. Żywotnik zachodni Ellwanger T. *occidentalis 'Ellwangeriana'* L.
 259. Żywotnik zachodni Ellwanger złoty T. *occidentalis 'Ellwangeriana Aurea'*
 260. Żywotnik zachodni T. *occidentalis* L.
 261. Żywotnik zachodni wrzosowaty T. *occidentalis 'Ericoides'* L.
 262. Żywotnik zachodni złocisty T. *occidentalis 'Aurescens'*
 263. Żywotnik zachodni żółty T. *occidentalis* L. *'Lutea'*
 264. Żywotnikowiec japoński T. *dolabrata* (L. f.) S. et. Z.

Rośliny najniższego piętra (okrywowe):

1. Cebulica syberyjska *Scilla sibirica* Haw.
2. Ciemiernik *Helleboru*

3. Endymion <i>Hyacinthoides non scripta</i> syn. <i>Endymion</i>	14. Pierwiosnek pospolity lekarski <i>Primula officinalis</i> L.
4. Epidemium alpejskie <i>Epidemium alpinum</i>	15. Przylaszczka pospolita (trojanek) <i>Hepatica triloba</i>
5. Fiołek wonny <i>Vioa odorata</i>	16. Rannik zimowy <i>Erathis hiemalis</i> L.
6. Kokoryczka <i>Polygonatum</i> L.	17. Szafirek armeński <i>Muscari armeniacum</i> Bak.
7. Konwalia majowa <i>Convallaria mialis</i> L.	18. Śnieżycza wiosenna <i>Leiwium vernum</i> L.
8. Kopytnik europejski <i>Asarum europaeum</i> L.	19. Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i> L.
9. Lepiężnik różowy <i>Petasites hybridas</i> L.	20. Ułudka wiosenna <i>Ornphalodes verna</i> Moench
10. Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i> L.	20. Zawilec biały <i>Anemone nemorosa</i>
11. Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	21. Zawilec niebieski <i>Anemone nemorosa</i> 'Blue Star'
12. Marzanka wonna <i>Asperula odorata</i>	
13. Orlik <i>Aquilegia vulgaris</i>	

• **FORMY OCHRONY PRZYRODY**

Na terenie gminy Prószków znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

1. Rezerwat przyrody „Staw Nowokuźnicki” PL.ZIPOP.1393.RP.80, którego celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych stanowiska roślin wodnych, a w szczególności kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*, oraz dla ochrony ptactwa. Jest to rezerwat florystyczny o powierzchni 28,85 ha. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 2 czerwca 2017 r. ustanowiono dla niego plan ochrony, co wiąże się z faktem występowania zagrożeń w postaci zamulenia zbiornika oraz ekspansji zespołu lili wodnych z dominującym grążelem żółtym. Z tego względu wśród działań ochronnych znalazły się: odmulenie kanału Prószkówki oraz fragmentu stawu, usuwanie grążela żółtego oraz obserwacje stanowisk kotewki orzecha wodnego.
2. Rezerwat przyrody „Przysiecz” PL.ZIPOP.1393.RP.67, który powołano w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych pozostałości starodrzewia modrzewia sudeckiego *Larix decidua* var. *sudetica* naturalnego pochodzenia. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 4 kwietnia 2018 r. ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu "Przysiecz", ustanawiający ochronę ścisłą. Powierzchnia rezerwatu wynosi 3,02 ha.
3. Rezerwat przyrody „Jaśkowice” PL.ZIPOP.1393.RP.258, obejmujący teren o powierzchni 6 ha, chroniony dla zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia sudeckiego oraz dębów bezszypułkowego i szypułkowego. Plan ochrony ustanowiono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 4 kwietnia 2018 r. Rezerwat został objęty ochroną czynną. Zaplanowano dla niego ograniczenie ekspansji rdestowca ostrokończystego, tawuły kutnerowatej i czeremchy amerykańskiej.
4. Obszar chronionego krajobrazu „Bory Niemodlińskie” PL.ZIPOP.1393.OCHK.415 o powierzchni łącznej 49 170,5 ha, położony w obrębie Równiny Niemodlińskiej, na której

przeważają tereny piaszczyste sandrowe i kemowe ze zlodowacenia odrzańskiego. W związku z takim charakterem gruntów znaczną powierzchnię zajmuje kompleks leśny Borów Niemodlińskich, w którym utworzono kilka rezerwatów przyrodniczych m.in. ww. Przysiecz ze starodrzewiem modrzewia sudeckiego. Obszar został wyznaczony Uchwałą Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Wprowadziła ona na terenie niniejszego OChK następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo Wodne z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; (przy czym zakaz ten nie dotyczy: obszarów zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jeżeli przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody, w tym pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu; sztucznych zbiorników wodnych, za wyjątkiem: Zbiornika Nyskiego, Otmuchowskiego i Turawskiego; siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego)
 - c) działek przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach lokalizacyjnych.
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych. Zakaz ten nie dotyczy zadrzewień śródpolnych, których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych - krzewów do 10 lat lub drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza 35 cm w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej i platanu klonolistnego oraz 25 cm w przypadku pozostałych gatunków drzew;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów; zakaz nie dotyczy obszarów, na których położone są złoża kopalin udokumentowane przed dniem wejścia w życie ww. uchwały i których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

5. PL.ZIPOP.1393.PP.1609103.148 – dwa modrzewie europejskie *Larix decidua*; 1) pierśnica 84 cm, obwód: 264 cm, wysokość 41 m, 2) pierśnica 88 cm, obwód: 276 cm, wysokość 44 m; Nadleśnictwo Prószków, obręb leśny: Prószków, Leśnictwo Przysiecz, oddz. 120;

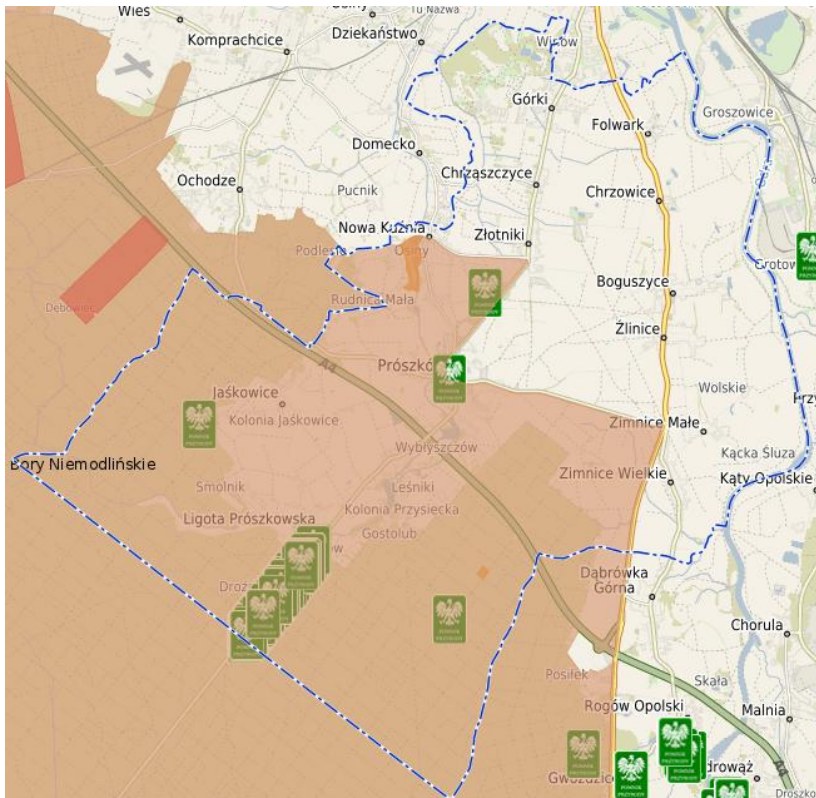
6. PL.ZIPOP.1393.PP.1609103.188 – buk pospolity *Fagus sylvatica*; pierśnica 165 cm, obwód 518 cm, wysokość 27 m; w parku Pomologia w Prószkowie;

7. PL.ZIPOP.1393.PP.1609103.2003 – platan klonolistny „Leopold” *Platanus xacerifolia*; pierśnica 176 cm, obwód 553 cm, wysokość 27 m; przy ul. Zamkowej w Prószkowie;

8. PL.ZIPOP.1393.PP.1609103.6 - grupa drzew: 126 drzew - gatunek dąb czerwony (*Quercus rubra*), 2 drzewa - gatunek dąb szypułkowy (*Quercus robur*) i 17 drzew - gatunek lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) - po lewej stronie drogi, 136 drzew - gatunek dąb czerwony, 5 drzew - gatunek dąb szypułkowy i 13 drzew - gatunek lipa drobnolistna - po prawej stronie drogi; w pasie drogi wojewódzkiej nr 414 Opole-Lubrza, po lewej i prawej stronie drogi od granicy działki 548 z k.m.6 obrębu Ligota Prószkowska (do końca działki nr 163 z k.m.8 obręb Ligota Prószkowska); od działki 865 z k.m.7 obrębu Ligota Prószkowska do granicy administracyjnej gminy Prószków (do końca działki nr 157/2 z k.m.8).

9. PL.ZIPOP.1393.PP.1609103.18231 – modrzew eurojapoński *Larix marschlinsi*; pierśnica 98 cm, obwód 308 cm; na terenie Leśnictwa Wybłyszczów w oddziale 203g przy dojeździe pożarowym 31.

Na terenie gminy nie wyznaczono parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych czy zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Nie są także planowane żadne nowe rezerваты przyrody.

Rysunek 5 Obszary chronione na terenie gminy Próżków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu informacji przestrzennej gminy Próżków.

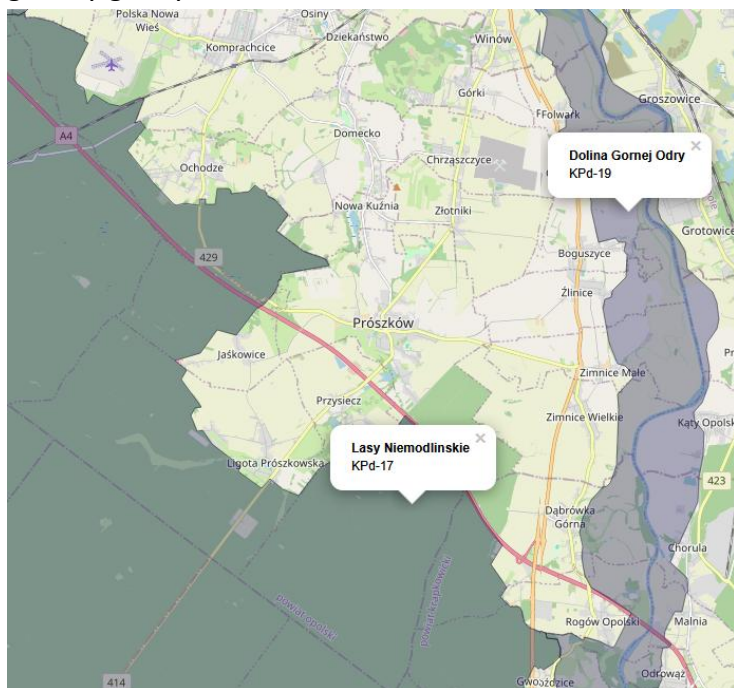

Rysunek 6 Rezerwy przyrody w gminie Próżków.

Źródło: Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska. Struktura przyrodnicza, powiązania przyrodnicze, formy ochrony przyrody, <https://www.opolskie.pl/opracowanie-ekofizjograficzne-województwa-opolskiego> [dostęp: 12.09.2025].

• KORYTARZE EKOLOGICZNE

Zgodnie z Mapą korytarzy ekologicznych w Polsce, opracowaną przez Instytut Biologii Ssaków PAN, przez teren gminy Prószków bieżą dwa korytarze ekologiczne: KPd-17 Lasy Niemodlińskie w południowej części gminy oraz KPd-19 Dolina Górnej Odry wzdłuż wschodniej granicy gminy.

Rysunek 7 Korytarze ekologiczne w obrębie gminy Prószków i gmin okolicznych.
Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> [dostęp: 12.09.2025]

• OBIEKTY ZABYTKOWE

Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów, które zostały wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W rejestrze znalazły się następujące zabytki nieruchome:

- w Boguszycach: kościół parafialny pw. św. Trójcy i ruina wapiennika,
- w Chrząszczycach: kościół parafialny pw. Matki Boskiej Szkaplerznej wraz z otoczeniem w granicach muru z cmentarzem przykościelnym i zielenią, mur ogrodzeniowy z bramkami północną i południową, dawne prezbiterium (obecnie kaplica przy kościele),
- w Ligocie Prószkowskiej: kościół parafialny pw. św. Mikołaja,
- w Prószkowie: kościół parafialny pw. św. Jerzego, plebania, były zamek Książąt Prószkowskich (obecnie DPS), park, domy przy ul. Korfantego 1 i pl. gen. Zawadzkiego 36, budynek przy ul. Pomologia 9 (dawny zajazd), park-arboretum w Prószkowie-Pomologii,
- w Zimnicach Małych: spichlerz (wybudowany jako zamek),
- w Zimnicach Wielkich: kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela.

Z kolei w Gminnej Ewidencji Zabytków wskazano następujące pozycje, nieznajdujące się jednocześnie w rejestrze wojewódzkim:

Boguszycy

- o kapliczka – dzwonnica, ul. 1-go Maja;

- kapliczka – dzwonnica, ul. Jeziorowa;
- dawna Szkoła Polska;
- domy: ul. 1-go Maja 6, 8, 24, 34, 34a, 35, 46;
- spichlerze: ul. 1-go Maja 23; ul. 1-go Maja 38;
- zespół szkolno-przedszkolny, ul. Opolska 17;
- cmentarz;

Chrzążczyce:

- domy: ul. Opolska 7, 12, 17, 21, 31, ul. Opolska 34, 51, 54, 29;
- brama i mur, ul. Opolska 32;
- kapliczka, ul. Opolska 36;
- Caritas, ul. Opolska 32;
- cmentarz;

Chrzowice:

- kapliczka – dzwonnica;
- domy: ul. Opolska 2; ul. Wiejska 10; ul. Wiejska 9; ul. Wiejska 6; ul. Wiejska 15;
- budynek gospodarczy, ul. Wiejska 4;
- kapliczka – dzwonnica; ul. Wiejska 14;

Folwark:

- kapliczka i dom, ul. Szkolna 7;
- kapliczka, skrzyżowanie ul. Lipowej i ul. Szkolnej;
- dom mieszkalny, ul. Szkolna 4;
- budynek gospodarczy, ul. Szkolna;
- dom i założenie gosp., ul. Lipowa 2;

Górki:

- kapliczka – dzwonnica;
- kapliczka, ul. Szeroka 39a;
- dawna Szkoła Polska, ul. Szkolna;
- domy: ul. Szeroka 6, 6a, 11a, 32, 7, 16, 18;
- cmentarz komunalny;

Jaśkowice:

- kapliczka – dzwonnica, ul. Opolska 22;
- domy: ul. Opolska 27; ul. Opolska 29; ul. Opolska 37; ul. Opolska 30;
- kapliczka z roku 1932 (w formie pnia drzewa);

Kolonia Przysiecz:

- budynek gospodarczy, ul. Strzelecka;

Ligota Prószkowska:

- kościół parafialny pw. św. Mikołaja;
- leśniczówka, ul. Leśna;
- domy: ul. Stawowa 3; ul. Stawowa 2;
- szkoła, ul. Stawowa 25;
- kapliczka, ul. Szkolna, w polu, na granicy wsi;
- domy mieszkalne: ul. Leśna 30; ul. Szkolna 18, 7, 11, 19, 21;

- budynki gospodarcze: ul. Szkolna; ul. Dębowa (Smolnik);
- Ligocki Młyn, ul. Szkolna 8;
- cmentarz;

Nowa Kuźnia:

- kapliczka, ul. Szkolna;
- budynek gospodarczy, ul. Szkolna 17;
- dom, ul. Szkolna 21;
- domy mieszkalne: ul. Szkolna 11; ul. Szkolna pomiędzy nr 11 a 13;

Prószków:

- pozostałości fortyfikacji zamkowych;
- domy: ul. Korfantego 2; ul. Opolska 1, 2, 4, 26; ul. Rynek 1, 13, 15, 26, 27, 28, 29, 35; ul. Świerczewskiego 6;
- gospoda, ob. magazyn, ul. Opolska 6;
- budynek Nadleśnictwa, ul. Opolska 11;
- dom i poczta, ul. Rynek 16;
- dawny browar, ob. Szpital, ul. Zamkowa 2;
- krzyż, ul. Stara Kuźnia 6;
- domy mieszkalne: ul. Opolska 12, 13; ul. Młyńska 1;
- budynki gospodarcze, ul. Zamkowa 2;
- restauracja, ul. Rynek 36;
- Informacja Turystyczna/Muzeum Kowalstwa, ul. Młyńska 2;
- cmentarz;
- cmentarz św. Łazarza;

Prószków – Pomologia:

- domy: ul. Zamkowa 4; ul. Zamkowa 5;
- budynek Technikum Ogrodniczego, ul. Opolska 1 i 3;
- internat Technikum Ogrodniczego, ul. Opolska 2;
- bramka i w zespole Technikum Ogrodniczego, ul. Opolska 1 i 2;
- budynek mieszkalno-gospodarczy, ul. Pomologia 6;
- dom, ul. Pomologia 6;
- stróżówka, ul. Pomologia 6;
- dom wielorodzinny, ul. Osiedle 3;
- pergola, ul. Opolska 3;
- dawna szklarnia, ul. Opolska 3;
- budynek mieszkalno-gospodarczy, ul. Pomologia 6;
- dom, ul. Pomologia 8;

Przysiecz:

- kościół filialny pw. MB Bolesnej;
- kapliczka – dzwonnica;
- karczma, ul. Opolska 20;
- Masarnia „Brzozowscy”, ul. Opolska 4;
- dom, ul. Opolska 10 i 12;

- o krzyż, ul. Opolska;
- o Izba Regionalna „Chaupka przed blychym”, ul. Strażacka;
- o budynek gospodarczy, ul. Strażacka;
- o „U Rumcajsa”, ul. Opolska;
- o dom mieszkalny, ul. Opolska 26;
- o cmentarz;

Zimnice Małe:

- o kaplica;
- o oficyna zamkowa;
- o domy: ul. Szkolna 2; ul. Szkolna 7;
- o Przedszkole, ul. Szkolna 13;
- o dom, ul. Wiejska 2;
- o dom, brama i płot, ul. Szkolna 9;

Zimnice Wielkie:

- o kaplica cmentarna;
- o bramka przy kościele, ul. Opolska;
- o kapliczka, ul. Opolska;
- o domy: ul. Opolska 59 i 27; ul. Opolska bez numeru;
- o cmentarz;

Złotniki:

- o układ ruralistyczny;
- o kapliczka – dzwonnica, ul. Opolska;
- o kapliczka, w polu;
- o domy: ul. Opolska 13, 16a, 31, 33a, 39, 45, 52, 54;
- o szkoła-przedszkole, ul. Opolska 40;
- o budynek gospodarczy, ul. Opolska 54;

Żlinice:

- o kaplica – dzwonnica;
- o budynek mieszkalno-usługowy, ul. Jędrzejczyka 12;
- o dom, ul. Jędrzejczyka 29;
- o budynki gospodarcze, ul. Jędrzejczyka 37 i 31.
- o dom z zagrodą, ul. Jędrzejczyka 48a;
- o kaplica, ul. Opolska 16;
- o kaplice i krzyże: ul. Opolska 17; ul. Polna;
- o kapliczka, ul. Prószkowska;
- o domy mieszkalne: ul. Krapkowicka 29; ul. Krapkowicka 1; ul. Jędrzejczyka 25;

Tabela 4 Rejestr zabytków archeologicznych w gminie Prószków.

Miejscowość	Typ stanowiska	Chronologia
Boguszyce	osada	kultura łużycka, kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)
Chrzążczyce	grodzisko	średniowiecze
Chrzowice	osada	kultura łużycka (halsztat), średniowiecze (XIV–XV w.)
	osada	kultura łużycka

Nowa Kuźnia	osada hutnicza	kultura przeworska (faza B2 / C1–C2)
Zimnice Małe	osada	średniowiecze
Zimnice Wielkie	osada	epoka kamienia, okres wpływów rzymskich, średniowiecze
	stanowisko nieokreślone	epoka brązu, okres halsztacki, średniowiecze
Żłinice	grodzisko	wczesne średniowiecze (X–XI w.)
	osada	kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), wczesne średniowiecze (X–XI w.), późne średniowiecze (IV–XV w.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru zabytków archeologicznych Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istotnym problemem ochrony środowiska w gminie, z punktu widzenia przedmiotowej Strategii, jest duża emisja benzo(a)pirenu, co wpływa na pogarszanie się jakości powietrza. Przedmiotowa emisja związana jest z infrastrukturą drogową i zwiększonym ruchem pojazdów poruszających się drogą wojewódzką nr 414 i drogą krajową nr 45. Emisja spalin i pyłów jest bezpośrednio związana ze stanem technicznym dróg. Duży ruch samochodowy, zarówno związany z transportem osobowym, jak i z transportem ciężarowym, zmniejsza płynność przemieszczania się pojazdów, a w konsekwencji w sposób znaczący przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza. Redukcja hałasu oraz emisji spalin i pyłów jest możliwa dzięki planowanej modernizacji i rozwojowi infrastruktury drogowej, w szczególności poprzez rozwój systemu ścieżek pieszo-rowerowych. Ścieżki pieszo-rowerowe przyczynią się do częstszego korzystania z rowerów jako alternatywy dla transportu samochodowego. Jednocześnie działania takie jak nasadzenia zieleni izolacyjnej pozwolą zmniejszyć hałas komunikacyjny, a zieleń przyczyni się do lepszego wyłapywania zanieczyszczeń pyłowych.

Do polepszenia jakości powietrza przyczynią się również działania związane z montażem odnawialnych źródeł energii i promowaniem OZE wśród mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy.

Problem stanowi także zły stan części wód powierzchniowych na terenie gminy. Poprawie sytuacji służyć będzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej, co zmniejszy nielegalne zrzuty nieczystości do gruntów i wód. Na polepszenie jakości wód powierzchniowych wpłyną również działania związane z edukacją ekologiczną mieszkańców, którzy zyskają wiedzę na temat negatywnych skutków niektórych z podejmowanych przez nich działań lub zaniechań. Ponadto wdrażanie systemów retencji wód opadowych i rozwijanie terenów zielonych, przyczyniających się do zatrzymywania wody, pozwolą na ograniczanie negatywnych skutków suszy.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Oddziaływanie planowanych w ramach „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” kierunków działań na poszczególne komponenty środowiska zostało przedstawione w postaci macierzy interakcji, stanowiącej załącznik do prognozy. Oznaczenia zastosowane przy sporządzaniu macierzy zostały opisane w rozdziale dotyczącym metod zastosowanych przy opracowaniu prognozy.

Zgodnie z macierzą oddziaływań poszczególnych kierunków działań Strategii na środowisko, niektóre z nich nie oddziałują negatywnie na żaden z komponentów środowiska, a jedyne możliwe oddziaływanie będzie pozytywne. Dotyczy to zadań o charakterze nieinwestycyjnym, czyli takich, z którymi nie wiążą się jakiegokolwiek prace, polegające na budowie nowej lub przebudowie istniejącej infrastruktury. Zadania planowane do realizacji w ramach tych kierunków działań w żaden sposób nie będą wpływały negatywnie na środowisko.

Pozostałe planowane działania o charakterze inwestycyjnym przeanalizowano, biorąc pod uwagę każdy z komponentów środowiska. W związku z tym, że Strategia jest dokumentem dotyczącym działań, które będą realizowane w gminie w perspektywie 5 lat, na obecnym etapie wpisane do Strategii kierunki działań w przeważającej części są określone ogólnie.

- **Powierzchnia ziemi, gleba, wody powierzchniowe i podziemne**

Kierunki działań zaplanowane w Strategii nie powinny bezpośrednio wpływać na środowisko gruntowo-wodne. Potencjalne niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów i wód będzie ograniczało się jedynie do czasu, w którym będą prowadzone prace budowlane. Należy podkreślić, że wszystkie roboty budowlane, czy to związane z modernizacją i rozwojem infrastruktury drogowej, rozwój infrastruktury rekreacyjnej, modernizacją budynków będą odbywały się z należytą starannością, przy ograniczeniu do niezbędnego minimum poziomu pylenia i emisji spalin z maszyn i pojazdów. W celu niedopuszczenia do skażenia środowiska gruntowego i wodnego substancjami ropopochodnymi, pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu (potencjalne wycieki olejów silnikowych, paliwa, itp.), tankowanie maszyn i urządzeń wykorzystywanych podczas prac budowlanych oraz ich serwisowanie i bieżące naprawy będą odbywać się na zabezpieczonym terenie. Ponadto, aby nie doszło do zanieczyszczenia gruntu i wód, wszelkie powstające odpady budowlane będą segregowane i krótkotrwale gromadzone w specjalnie wyznaczonych strefach o nieprzepuszczalnym podłożu, w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, czy kontenerach, a następnie przekazywane uprawnionym odbiorcom. Ścieki bytowe gromadzone będą w przenośnych kontenerach sanitarnych, systematycznie wywożonych i opróżnianych zgodnie

z obowiązującymi przepisami. Właściwa organizacja prac budowlanych opisana powyżej pozwoli wyeliminować negatywne oddziaływanie na środowisko wodno-gruntowe.

W ramach wytyczonego kierunku działań polegającego na rozwoju infrastruktury drogowej realizowane zadania będą dotyczyły przede wszystkim przebudowy, pozwalającej na uzyskanie lepszych parametrów i zwiększenie komfortu użytkowania dróg (np. wymiana nawierzchni na asfaltową). Ścieżki pieszo-rowerowe będą powstawały wzdłuż istniejących ciągów dróg. Co istotne, długoterminowe skutki modernizacji infrastruktury drogowej i budowy sieci dróg rowerowych korzystnie wpłyną na jakość środowiska wodno-gruntowego (zwiększenie płynności ruchu drogowego, lepsze parametry dróg przekładają się na mniejszą emisję spalin oraz mniejsze zanieczyszczenie powierzchni dróg przez tarcie opon samochodowych, a co za tym idzie – mniejszą depozycję zanieczyszczeń na przylegających gruntach i mniejsze oddziaływania na wody).

Pozytywne efekty dla wód będzie miało kształtowanie nowych terenów zielonych, które pozwalają zwiększyć powierzchnię chłonna dla wód opadowych i roztopowych, a tym samym również ograniczyć negatywne zjawiska gwałtownych zjawisk pogodowych, jak deszcze nawalne. Nasadzenia przeciwdziałają też występowaniu zjawiska erozji gleby, w ten sposób spowalniając odpływ powierzchniowy. Ponadto: wspomagają retencję, przyczyniają się do infiltracji wody opadowej do wód gruntowych, a więc także do przeciwdziałania zjawisku suszy. Działania polegające na wspieraniu i promocji małej retencji w pewnym stopniu przyczynią się również do poprawy bilansu wodnego na terenie gminy.

Należy mieć na uwadze, że krajobraz i powierzchnia ziemi w obrębie zabudowy są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych (tereny ścisłej zabudowy, obszary dróg i ciągów komunikacyjnych oraz tereny sportowe i rekreacyjno-wypoczynkowe).

W Strategii zapisano także kierunki dotyczące rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy. Powyższe działania będą skutkowały długotrwałym pozytywnym oddziaływaniem zarówno na grunty, jak i na całe środowisko wodne (przyczyniając się jednocześnie do osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód). Ograniczenie przenikania zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do wód gruntowych dzięki poprawie funkcjonowania odbioru ścieków pozwoli na ograniczenie przenikania zanieczyszczeń do GZWP. Poprawa jakości wód przyczyni się w efekcie do poprawy funkcjonowania ekosystemów zależnych od wód oraz gatunków zwierząt związanych z wodami. Wtórne, pozytywne oddziaływanie na wody będą charakteryzować także projekty związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza (ze źródeł komunalno-bytowych i komunikacyjnych), a w efekcie w pewnym stopniu także mniejszą ich depozycją w wodach, czy na gruncie.

- **Powietrze atmosferyczne**

Ewentualne negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne związane z realizacją zadań wpisanych do Strategii może dotyczyć jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych oraz konstrukcyjno-montażowych (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, itp.). Takie

oddziaływanie może być związane ze zwiększonym zapyleniem w rejonie prowadzenia prac, emisją hałasu, pyłów, spalin ze sprzętu używanego podczas robót. Oddziaływanie to jest nieuniknione w trakcie prowadzenia prac budowlanych, jednak odpowiednie prowadzenie tych prac, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i technicznym np. poprzez wykorzystywanie sprawnego, spełniającego normy sprzętu, może w znacznym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływanie. W celu ograniczenia pylenia w okresie niekorzystnych warunków atmosferycznych, takich jak brak opadów i silne wiatry, teren budowy będzie systematycznie zraszany. Negatywne oddziaływanie podczas prowadzenia robót budowlanych będzie krótkotrwałe i ustąpi po zakończeniu prac budowlanych. Wzmożony hałas oraz zwiększenie poziomu pylenia może wystąpić zarówno przy przebudowie infrastruktury drogowej, rozbudowie infrastruktury rekreacyjnej, ewentualnej budowie budynków komunalnych, ale również przy budowie sieci wod-kan, jednak oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, a pozytywne efekty tych działań będą miały charakter długotrwały i korzystny dla jakości powietrza oraz klimatu.

Modernizacja dróg wpłynie pozytywnie na płynność ruchu drogowego, co w rezultacie doprowadzi do zmniejszenia poziomu emisji spalin do atmosfery, jak również redukcji hałasu, spowodowanego złym stanem dróg. Pozytywne oddziaływanie na środowisko oraz obszar gminy będzie miało również wyznaczanie ścieżek pieszo-rowerowych (wraz z tworzeniem infrastruktury towarzyszącej), które mogą pełnić nie tylko funkcje turystyczne, ale również stanowić alternatywę dla transportu samochodowego.

W przypadku budowania elektrowni fotowoltaicznych mogą wystąpić emisje do powietrza związane z realizacją inwestycji i eksploatacji (związane z obsługą, serwisowaniem, itp.). Elektrownie słoneczne nie powodują emisji substancji do powietrza, natomiast w związku z eksploatacją nie uwalniają się zanieczyszczenia. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych również wpłynie na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz na zmniejszenie tzw. niskiej emisji. Zwiększanie efektywności energetycznej pozwoli zmniejszyć zapotrzebowanie na energię użytkową, końcową i nieodnawialną energię pierwotną.

- **Klimat akustyczny**

Oddziaływanie na klimat akustyczny będą miały przede wszystkim działania wykonywane w ramach kierunków rozwoju związanych z rozwojem infrastruktury drogowej. Najistotniejsze dla ograniczenia poziomu hałasu będzie wprowadzenie rozwiązań ograniczających natężenie ruchu pojazdów indywidualnych poprzez tworzenie połączeń komunikacji zbiorowej pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy, a także zwiększenie ruchu rowerowego. Na modernizowanych czy przebudowywanych odcinkach dróg będą stosowane nawierzchnie ciche, aby ruch pojazdów nie powodował zwiększenia hałasu komunikacyjnego. Nie przewiduje się budowy nowych dróg w miejscach, w których szlaki komunikacyjne dotychczas nie istniały, w związku z czym nie przewiduje się miejscowego pogorszenia warunków akustycznych w miejscu przebiegu nowych odcinków. Do ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na ludzi przyczyni się rozwój terenów zielonych, w tym zieleni izolacyjnej. Potencjalne negatywne oddziaływania związane będą z etapem realizacji inwestycji, kiedy uciążliwości

hałasowe towarzyszyć mogą pracom budowlanym. Będą one miały charakter krótkotrwały i ustąpią po zakończeniu prac.

- **Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny**

Przewidziane w Strategii inwestycje związane będą głównie z obszarami o charakterze antropogenicznym – obszary zabudowy wsi i miasta Prószkowa, obszary zabudowy mieszkaniowej i publicznej, a także ciągi komunikacji drogowej. Są to tereny o znacznym przekształceniu ekosystemów i nie wiążą się z ingerencją w cenne przyrodniczo zbiorowiska roślinne i zwierzęce. Projekty infrastrukturalne realizowane będą poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, a zasięg ich oddziaływania nie będzie obejmował tych obszarów.

Wszystkie prace, wynikające z kierunków określonych w Strategii, które będą zlokalizowane w pobliżu siedlisk ptaków, będą prowadzone w terminach, które nie będą pokrywały się z ich sezonem lęgowym. Obecność ptaków na terenie objętym inwestycją wykaże przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza, która poprzedzi inwestycje polegające na budowie czy modernizacji budynków, rozbudowie infrastruktury sportowej, czy przebudowie dróg. Ewentualna konieczna do przeprowadzenia wycinka drzew czy krzewów zostanie uzgodniona z właściwym organem ochrony przyrody, przy czym należy mieć na uwadze, że w Strategii największy nacisk kładzie się na utrzymywanie terenów zielonych w dobrym stanie i ich rozwoju. Przed podjęciem prac związanych z ewentualną modernizacją budynków (np. termomodernizacji), w budynkach przeprowadzona zostanie inwentaryzacja pod kątem występowania siedlisk nietoperzy oraz ptaków. Podczas inwentaryzacji szczegółowej kontroli poddane zostaną miejsca najczęściej wykorzystywane przez zwierzęta – szczeliny, otwory i puste przestrzenie wewnątrz budynków i w elewacjach. W przypadku potwierdzenia występowania zwierząt, ich kryjówki zostaną zabezpieczone w sposób umożliwiający ich opuszczenie i uniemożliwiający ponowne zasiedlenie (np. poprzez wykorzystanie odpowiednio zamontowanych siatek). Po zakończeniu prac odtworzone zostaną schronienia tych zwierząt w postaci szczelin i otworów bądź też zainstalowane zostaną skrzynki dobrane odpowiednio do gatunku zwierząt. Niezmiernie istotne jest także właściwe wyznaczenie terminów prac budowlanych z uwzględnieniem sezonu lęgowego tych zwierząt, tj. od 16 października do 28 lutego (poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt). Ponadto przed podjęciem prac, które mogłyby zagrozić zwierzętom, zostanie dokonana inspekcja terenu prowadzonej inwestycji, w celu ewentualnego przeniesienia drobnych zwierząt poza obszar robót. W razie konieczności dokonane zostaną wymagane uzgodnienia z organem ochrony przyrody.

W fazie realizacji prac mogą wystąpić negatywne oddziaływania, które jednak będą miały charakter krótkotrwały i które ustąpią po zakończeniu inwestycji. Należą do nich: emisje hałasu (powodujące płoszenie zwierząt) czy przekształcanie powierzchni terenu i prowadzenie wykopów (powodujące np. istotne dla wielu siedlisk ryzyko obniżenia poziomu wód gruntowych, czy przenikania do nich zanieczyszczeń).

Część prowadzonych prac, takich jak rozwój obiektów rekreacyjnych, modernizacja dróg czy chodników, może mieć negatywne oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, jednak wyłącznie w przypadku, gdy z uwagi na lokalizację inwestycji niezbędna będzie wycinka drzew i krzewów.

W stosownych przypadkach na usunięcie drzew czy krzewów będą uzyskiwane zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody. Organ ochrony środowiska może uzależnić usunięcie drzew lub krzewów od wykonania nasadzeń zastępczych lub od przesadzenia tych roślin. Założenia Strategii obejmują poza tym rozwijanie powierzchni zielonych w obrębie gminy.

Istotnym aspektem, związanym z inwestycjami w sieć drogową, jest także ryzyko kolizji ze zwierzętami oraz możliwy efekt fragmentacji siedlisk, utrudniający przemieszczanie się gatunków oraz skutkujący ograniczeniem ciągłości korytarzy migracyjnych. Utrzymanie i rozwój oraz spójność i ciągłość powiązań przyrodniczych są istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej. Inwestycje liniowe mogą potencjalnie zaburzać naturalne migracje zwierząt istniejącymi korytarzami ekologicznymi oraz w układzie i dostępie do siedlisk. Potencjalne niekorzystne oddziaływanie na integralność korytarzy ekologicznych będzie zależało od zakresu, parametrów technologicznych i konkretnej lokalizacji inwestycji. Oddziaływania będą minimalizowane poprzez respektowanie ogólnie obowiązujących przepisów prawa i zaleceń wynikających z dobrych praktyk w zakresie realizacji tego typu inwestycji. Podczas przebudowy dróg należy mieć na uwadze zapewnienie/przywrócenie łączności korytarzy ekologicznych (np. poprzez specjalne przejścia dla zwierząt). Trzeba też mieć na uwadze, że przede wszystkim planuje się modernizację istniejącej sieci drogowej, a nie jej rozwój i budowę nowych dróg.

Ryzyko środowiskowe przy realizacji elektrowni słonecznych jest podobne do innych inwestycji, wykorzystujących płaskie, przeszklone przestrzenie. Obecność paneli może wywoływać u ptaków tzw. efekt olśnienia, powodujący chwilowe oślepienie, spowodowane odbiciem światła od powierzchni paneli, co może dezorientować ptaki. Jednak należy mieć na uwadze, że powierzchnie paneli są pokrywane powłoką antyrefleksyjną, która ogranicza występowanie tego zjawiska. Konstrukcje i konserwowanie systemów fotowoltaicznych będą w miarę możliwości wykonywane w terminach niezakłócających sezonów rozrodczych zwierząt. Na etapie inwestycji i prowadzenia wykopów, będą one regularnie monitorowane, aby zidentyfikować ewentualną obecność małych zwierząt, jak gady, płazy czy małe ssaki. W przypadku stwierdzenia wystąpienia takich zwierząt, będą one odławiane i przenoszone poza teren robót, do siedliska odpowiedniego dla danego gatunku. Usuwanie roślin, koszenie będzie prowadzone po zakończeniu okresu lęgowego i wyprowadzeniu młodych przez ptaki. Ponadto elektrownie słoneczne będą lokalizowane przede wszystkim na gruntach rolniczych, a więc na terenach o niskiej wartości przyrodniczej ze względu na ubogi skład gatunkowy fauny i flory. Mimo to zmiana przeznaczenia terenu wiązać się będzie z częściowym przykryciem terenu. Konieczne będzie usunięcie występującej roślinności. W miejscu upraw polowych i łąk pojawi się murawa trawiasta. Ogrodzenie farm fotowoltaicznych będzie skutkowało ograniczeniem możliwości wymiany gatunkowej pomiędzy terenami rolniczymi. Zaleca się ograniczanie ogrodzeń oraz stosowanie ogrodzeń ażurowych o niskim podmurowaniu.

Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami uwzględniane będą rozwiązania zapewniające ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowej strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (bez wycinki całych konarów, ogławiania ani

podkrzesywania koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne będzie zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich.

W czasie prac inwestycyjnych przestrzegane będą przepisy dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej, rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, a także w ustawie o ochronie przyrody.

W Strategii zaplanowano zadania prowadzące do zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Planowana jest zachowanie i rewitalizacja zabytkowych układów, rozwój terenów zielonych, jak również wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej. Powyższe działania wpłyną zdecydowanie pozytywnie na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny w gminie, w tym na gatunki zagrożone oraz objęte ochroną w szczególności ze względu na fakt, że tereny zielone stanowią często siedliska bezkręgowców i ptaków. Należy tu zaznaczyć, że przewiduje się preferowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych.

- **Krajobraz**

Działania planowane do realizacji w Strategii nie będą długoterminowo negatywnie wpływały na krajobraz gminy. Założenia ochrony krajobrazu wynikają z Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, która wskazuje na potrzebę ochrony krajobrazu oraz prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu. Dlatego też wszystkie działania inwestycyjne powinny uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe i założenia obszarów chronionego krajobrazu, tak aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu gminy.

Najwidoczniejsze i najbardziej uciążliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i będzie dotyczyło jedynie okresu prowadzenia prac budowlanych. Dotychczasowy krajobraz może zostać zaburzony w głównej mierze poprzez maszyny i pojazdy przebywające na terenie budowy, ewentualne tymczasowe miejsca magazynowania odpadów oraz ogólny chaos związany z robotami budowlanymi. Większość z planowanych przedsięwzięć w sposób bezpośredni lub pośredni ma na celu poprawę istniejącego krajobrazu. Wszelkiego rodzaju modernizacje dróg, modernizacja obiektów zabytkowych czy rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej przyczynią się do poprawy istniejącego krajobrazu. Możliwe negatywne oddziaływanie, jednak o mniejszej intensywności, mogą wystąpić w trakcie prowadzenia prac budowlanych, jednak przewidywana zmiana będzie miała charakter krótkotrwały. Część zmian przestrzennych zniknie po zakończeniu prac budowlanych, a ukształtowanie terenu zostanie przywrócone do stanu wyjściowego lub zbliżonego do otoczenia.

W przypadku budowy elektrowni słonecznych wysokość paneli będzie oscylowała ok. 5 m, przez co nie będą one stanowiły dominanty w krajobrazie. W ramach minimalizowania negatywnego oddziaływania na krajobraz można zastosować takie rozwiązania, jak:

wprowadzenie nowych nasadzeń drzew i krzewów w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, częściowo ograniczających widoczność paneli fotowoltaicznych, uzupełnienie nasadzeń drzew przydrożnych w okolicznych ciągach komunikacyjnych, obsadzenie budynków obsługi o małej kubaturze roślinnością, ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania roślinności podczas budowy dróg dojazdowych, prowadzenie pod ziemią linii przesyłowych. Nie przewiduje się możliwości przeznaczania pod budowę paneli terenów leśnych.

- **Wpływ na klimat i adaptacja do zmian klimatu**

„Strategia Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” to dokument nakreślający ramy rozwoju gminy, uwzględniający także wzrost odporności środowiska na zmiany klimatyczne oraz ochronę przyrody. Ponieważ proces ten nie ogranicza się jedynie do działań inwestycyjnych, w dokumencie odniesiono się także do intensyfikacji działań edukacyjnych, które wpłynąć będą na postawy jednostek tworzących społeczność lokalną (Promowanie stosowania innowacji w zakresie rolnictwa; Promocja i edukacja w zakresie proekologicznych działań w rolnictwie oraz gospodarce lokalnej; Promocja rozwiązań w zakresie małej retencji wśród mieszkańców oraz stosowanie ich w ramach inwestycji gminnych, np. przepuszczalne powierzchnie miejsc parkingowych; Edukacja w zakresie zmian klimatycznych, w tym bezpieczeństwa powodziowego i pożarowego). Przyczynią się one do kreowania wśród mieszkańców gminy prośrodowiskowych postaw i zachowań, które w sposób bezpośredni wpłyną m.in. na obniżenie emisji zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza atmosferycznego, odpowiedzialnych za potęgowanie negatywnych skutków zmian klimatycznych.

Zakłada się, iż realizacja większości działań wskazanych w Strategii wpłynie - pośrednio lub bezpośrednio – pozytywnie na klimat. Niemniej jednak na etapie wyboru projektów, projektowania oraz realizacji inwestycji kładziony będzie nacisk na to, aby wszelkie przedsięwzięcia (niezależnie od tego, do którego celu strategicznego będą się odnosiły) w jak największym stopniu były odporne na niekorzystne zjawiska. Na etapie wdrażania zapisów dokumentu uwzględniane będą rozwiązania charakteryzujące się zerową lub niewielką emisyjnością oraz zmniejszonym zapotrzebowaniem na pobór wody itp., co powinno przynajmniej w pewnym stopniu doprowadzić do zahamowania niekorzystnych zjawisk atmosferycznych (jak gradobicia, trąby powietrzne, fale upałów). Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie specyficznych topoklimatów, powoduje zmianę wilgotności powietrza, a także prędkości wiatru. Istotne znaczenie będzie miało wpisane do Strategii założenia zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii. Przekroczenia emisji zanieczyszczeń i ich kumulacja powoduje, że niezbędnym jest szersze stosowanie źródeł ciepła opartych na innych nośnikach niż węgiel. Można zatem mówić o pozytywnym, długoterminowym oddziaływaniu z związku z wdrożeniem ww. działań.

Coraz częściej występują gwałtowne, ekstremalne zjawiska pogodowe, jak intensywne burze, deszcze nawalne, które powodują konieczność rozwoju działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Nie dopuszcza się do urbanizacji terenów zalewowych, zabudowy czy przerywania cieków odwadniających, a ponadto zwiększa się powierzchnię terenów retencyjnych. W ten sposób zmniejszeniu ulegnie zagrożenie podtopieniami, a jednocześnie –

negatywne skutki suszy (w szczególności glebowej). Na etapie realizowania inwestycji będzie zapewniane bieżące odwodnienie. Problem ten został również uwzględniony w kierunku rozwoju poświęconym rozwojowi gospodarki wodno-ściekowej, która obejmuje również rozwój sieci kanalizacji deszczowej. Istotne jest wyposażenie w ten rodzaj sieci terenów zabudowanych oraz jej rozwój w taki sposób, aby przygotować ją na odbiór szybko przybierającej ilości wody opadowej i uniemożliwić tym samym wystąpienie lokalnych podtopień.

W związku z przewidywanym ociepleniem klimatu, nowego znaczenia nabierze problem oddziaływania wysokich temperatur na nawierzchnie powierzchni komunikacyjnych. Stąd ważnym kierunkiem działań samorządu gminy będzie rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej, która będzie musiała być przebudowana z uwzględnieniem właściwej technologii.

Ocieplenie klimatu przyczyniać się będzie do migracji gatunków – pojawiania się obcych gatunków inwazyjnych i wycofywania się rodzimych gatunków, które nie są w stanie przystosować się do wysokich temperatur, w tym suszy. Stąd też w Strategii występują zapisy dotyczące zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych postrzeganych jako ważny czynnik pozwalający łagodzić antropopresję. Sieci ekologiczne zaś stanowią element adaptacji do zmian klimatu.

Lokalizacja paneli fotowoltaicznych będzie wpływała na lokalne podniesienie temperatury oraz spadek wilgoci powietrza. Wykonanie nasadzeń wokół instalacji będzie sprzyjało przywróceniu temperatury do „typowego” poziomu.

Realizacja działań przedstawionych w Strategii nie będzie w zauważalny sposób negatywnie wpływać negatywnie na zmiany klimatu. W kwestii działań związanych z pośrednią lub bezpośrednią emisją gazów cieplarnianych, w trakcie realizacji inwestycji wpływ na klimat będzie miał charakter lokalny i ograniczy się do terenu przeznaczonego pod budowę. Emisja gazów cieplarnianych związana będzie z zanieczyszczeniami emitowanymi z pojazdów i urządzeń spalinowych na terenie budowy. Zatem oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny i krótkoterminowy.

- **Ludzie**

Wszystkie planowane kierunki działań, zgodnie z macierzą oddziaływań Strategii (zarówno te o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym) będą pozytywnie oddziaływały na ludzi, w szczególności na mieszkańców gminy. Negatywne oddziaływanie będzie krótkotrwałe i związane jedynie z niedogodnościami podczas prowadzonych prac budowlanych w postaci hałasu, czasowego wyłączenia części dróg z użytku, czy pylenia, jednak nie będzie miało wpływu na stan zdrowia ludzi. W razie potrzeby stosowane będą rozwiązania takie jak tymczasowe ekrany akustyczne, techniki przeciwpylowe, właściwa organizacja robót. Będą to oddziaływania krótkotrwałe i ograniczone tylko do miejsca realizacji prac.

Wskazane w Strategii działania mają na celu poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców poprzez zwiększenie komfortu ich życia dzięki rozwojowi infrastruktury drogowej, przede wszystkim podnoszącej poziom bezpieczeństwa, rozbudowie infrastruktury usług społecznych, zwiększeniu dostępności atrakcyjnych terenów zielonych czy realizacji

projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną. Dzięki inwestycjom w zakresie odnawialnych źródeł energii zwiększy się bezpieczeństwo energetyczne. Pozytywnego wpływu na bezpieczeństwo ludzi można upatrywać w zapobieganiu i minimalizacji zagrożeń dla zdrowia i życia stanowiących wynik katastrof typu powódź czy susza jako następstw ekstremalnych zjawisk pogodowych. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz promocja i wdrażanie małej retencji poprawią jakość życia oraz zwiększą efektywność indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę o jakości odpowiadającej obowiązującym normom jakości. Instalacje odnawialnych źródeł energii o mocy ponad 500 KW będą lokalizowane na obszarach do tego predysponowanych, w oddali od dużych skupisk ludzi bądź na terenach produkcyjno-usługowych.

- **Dobra materialne i zabytki**

Przedsięwzięcia planowane do realizacji zgodnie ze Strategią będą miały w większości neutralny wpływ na dobra materialne i zabytki. Jedynie prace dotyczące remontów istniejących budynków wpłyną na te właśnie budynki, jednak będzie to wyłącznie pozytywne oddziaływanie. Przy tym na obecnym etapie nie wiadomo, które z obiektów zabytkowych będą podlegały pracom renowacyjnym (brak wskazanych konkretnych lokalizacji projektów proponowanych w Strategii). Należy podkreślić, że wśród planowanych zadań są również działania na rzecz zachowania obiektów zabytkowych – kierunek „Zachowanie i rewitalizacja historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych”. Niektóre działania mogą oddziaływać pośrednio pozytywnie na stan zabytków, jak termomodernizacja, które poprzez ograniczanie zanieczyszczeń przyczynią się też do zmniejszenia stopnia niszczenia obiektów zabytkowych. Zmniejszenie drgań oraz poprawa jakości powietrza wskutek inwestycji drogowych może pośrednio przyczynić się do spowolnienia tempa degradacji dóbr materialnych.

Dla wszystkich realizowanych zadań w przypadku, gdy na etapie projektowania okaże się, że dane przedsięwzięcie odbywać się będzie w pobliżu zabytkowego obiektu lub samo przedsięwzięcie realizowane będzie w zabytkowym obiekcie - przed rozpoczęciem prac budowlanych dokonane zostaną wymagane uzgodnienia z organami ochrony zabytków. Podczas realizacji inwestycji dotyczących obiektów zabytkowych zostanie zapewniona odpowiednia organizacja prac i właściwy nadzór nad nimi, w szczególności pod kątem dochowania warunków uzgodnień z organem ochrony zabytków, co zminimalizuje ewentualne negatywne oddziaływanie na cenne kulturowe objekty.

W przypadku realizacji podziemnych inwestycji liniowych i ich przebiegu w obrębie odkrytych i nieodkrytych zabytków znajdujących się pod ziemią, w strefach ochrony konserwatorskiej przestrzegane będą obowiązujące rygory w zakresie, m.in. prowadzenia badań ratunkowych, nadzoru archeologicznego nad robotami budowlanymi, zgłaszania przypadkowych odkryć archeologicznych, itp.

- **Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody**

W związku z tym, że Strategia jest dokumentem, który służy do długookresowego programowania funkcjonowania i rozwoju, jej zakres jest ogólny i wyznacza kierunki rozwoju, a nie konkretne przedsięwzięcia. Większość z planowanych przedsięwzięć jest dopiero na etapie projektowania i gromadzenia informacji, i nie jest jeszcze znany ich ostateczny zakres, skala oraz planowany termin realizacji, w związku z czym na tym etapie nie ma możliwości dokonania precyzyjnej oceny oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko, jego stan, ochronę różnorodności biologicznej, w tym gatunki i siedliska chronione w ramach obszarów Natura 2000.

Jak wynika z macierzy oddziaływań przedmiotowej Strategii na tym etapie można określić, że ewentualne negatywne oddziaływanie, jakie mogłoby pojawić się w związku z realizacją zadań wpisanych do Strategii, dotyczyć będzie jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac, nie przewiduje się natomiast oddziaływania na etapie eksploatacji planowanych inwestycji. W przypadku prowadzenia prac budowlanych w pobliżu występujących form ochrony przyrody, dokonane zostaną niezbędne uzgodnienia z właściwym organem ochrony przyrody.

Należy też uwzględnić, że w gminie Prószków wyznaczono trzy rezerwaty przyrody, jeden obszar chronionego krajobrazu oraz pięć pomników przyrody. Dla istniejących zagrożeń środowiskowych wprowadza się rozwiązania pozwalające w znacznym stopniu ograniczać negatywne oddziaływania na środowisko. Wprowadza się m.in. rozwój sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, co przełoży się pozytywnie na środowisko wodne, czy rozwój OZE, obniżenie emisyjności budynków czy zachęty do stosowania ekologicznych sposobów produkcji energii w budynkach prywatnych, co z kolei wpłynie pozytywnie na stan powietrza. W efekcie realizacji zapisów Strategii nastąpi rozwój terenów udostępnianych na cele rekreacji i turystyki ze szczególnym zwróceniem uwagi na edukację ekologiczną. Ponadto należy mieć na uwadze, że większość działań realizowanych w ramach proponowanych kierunków rozwoju będzie miała miejsce na terenach zurbanizowanych, a więc już przekształconych przez człowieka. Zabudowa i zagospodarowanie terenu w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie będzie wykonywana zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody, w tym z uwzględnieniem zakazów i nakazów obowiązujących na ww. OChK.

Dla rezerwatu przyrody „Staw Nowokuźnicki” w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Staw Nowokuźnicki” wyznaczono jako cel ochrony zachowanie ze względów naukowych stanowiska roślin wodnych, a w szczególności kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*, oraz ochronę ptactwa. Spośród kierunków rozwoju wpisanych do Strategii, które potencjalnie mogłyby być realizowane na terenie rezerwatu, dopuszcza się jedynie rozbudowę infrastruktury turystycznej (jako możliwa do realizacji na terenie rezerwatu, na tym etapie nie jest znana lokalizacja zadań wpisujących się w ten kierunek). Jednocześnie jest to teren już zagospodarowany turystycznie – istnieje kładka-ścieżka edukacyjna, platformy widokowe, ławki i stoły. Stąd nie przewiduje się dalszej rozbudowy infrastruktury turystycznej w tym miejscu.

Dla rezerwatu przyrody „Przysiecz” w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 31 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Przysiecz” jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych pozostałości starodrzewia modrzewia sudeckiego *Larix decidua var. sudetica* naturalnego pochodzenia. Rezerwat jest objęty ochroną ścisłą i nie przewiduje się na jego terenie prowadzenia żadnych prac realizujących kierunki rozwoju opisane w Strategii.

Dla rezerwatu przyrody „Jaśkowice” w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 31 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jaśkowice” wskazano jako cel ochrony zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia sudeckiego oraz dębów bezszypułkowego i szypułkowego. Spośród kierunków rozwoju wpisanych do Strategii, które mogłyby być potencjalnie realizowane na terenie rezerwatu, dopuszcza się jedynie rozbudowę infrastruktury turystycznej (możliwa do realizacji na terenie rezerwatu, na tym etapie nie jest znana lokalizacja zadań wpisujących się w ten kierunek). Gmina nie przewiduje budowy infrastruktury turystycznej w tym miejscu.

W związku z powyższym stwierdza się, że ustalenia dokumentu nie będą miały negatywnego wpływu na rezerwaty przyrody na terenie gminy Prószków.

Obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków „Bory Niemodlińskie” PLH160005 znajduje się w odległości gwarantującej bezpieczeństwo integralności obszaru (około 3,5 km). W celu zachowania walorów Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” ustanowiono na jego terenie zakazy określone w Uchwale Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, zmienionej Uchwałą Nr XXX/336/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, tj. :

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,(nie dotyczy: 1) obszarów zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jeżeli przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody, w tym pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu; 2) sztucznych zbiorników wodnych, za wyjątkiem: Zbiornika Nyskiego, Otmuchowskiego

i Turawskiego; 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego; 4) działek przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach lokalizacyjnych; 5) uzupełnienia zabudowy pod warunkiem niezmnieszenia odległości budynków od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych ustalonej w odniesieniu do budynków występujących na działkach budowlanych bezpośrednio przylegających; 6) kontynuacji zabudowy zwartej - w rozumieniu art. 4 pkt 29 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, pod warunkiem niezmnieszenia odległości budynków od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych ustalonej w odniesieniu do budynku występującego na działce budowlanej bezpośrednio przylegającej; 7) budowy nowych oraz odbudowy, nadbudowy i rozbudowy obiektów budowlanych w granicach zabudowanej budynkiem działki budowlanej w rozumieniu art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod warunkiem niezmnieszenia dotychczasowej odległości budynków od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych na tej działce, gdy działki bezpośrednio przylegające są niezabudowane; 8) budowy nowych oraz odbudowy, nadbudowy i rozbudowy istniejących obiektów budowlanych w granicach zabudowanej budynkiem działki budowlanej w rozumieniu art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod warunkiem niezmnieszenia dotychczasowej odległości budynków od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, w stosunku do działki bezpośrednio przylegającej, gdy istniejące budynki na tej działce położone są w odległości mniejszej od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych niż na działce przewidzianej do realizacji inwestycji);

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy zadrzewień śródpolnych, których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych - krzewów do 10 lat lub drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza 35 cm w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej i platanu klonolistnego oraz 25 cm w przypadku pozostałych gatunków drzew);

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów (nie dotyczy obszarów, na których położone są złoża kopalin udokumentowane przed dniem wejścia w życie uchwały i których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej);

5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Możliwe oddziaływanie będzie sprowadzało się do zmniejszenia powierzchni stanowiących miejsce żerowania ptactwa. W związku z tym nie ma zagrożenia dla realizacji celów ustanowienia tego obszaru. W przypadku lokalizacji farm fotowoltaicznych negatywny wpływ może mieć powstała powierzchnia odbłasku. Powierzchnia może wpływać na oślepienie zwierząt lub dezorientację przy tworzeniu efektu tafli wody. Zagrożenie stanowi również ryzyko przedostania się substancji chemicznych (np. ropopochodnych) do wód wskutek nieodpowiedniego zabezpieczenia materiałów lub awarii. W przypadku realizacji farmy fotowoltaicznej należy stosować panele posiadające białe granice i białe paski podziału oraz warstwę antyrefleksyjną, pokrywającą szklaną warstwę panelu. Zapobiegnie to ryzyku kolizji ptactwa z panelami oraz ograniczy oślepiający odbłask. Należy odpowiednio zabezpieczyć substancje chemiczne wykorzystywane do procesów technologicznych oraz ograniczyć możliwość przedostawania się substancji ropopochodnych poprzez budowę parkingów i placów z materiałów nieprzepuszczalnych. Zadania realizujące zaplanowane w Strategii kierunki rozwoju będą realizowane przede wszystkim na terenach miasta i wsi, a więc przekształconych już antropogenicznie. Większość oddziaływań na OChK będzie miała charakter chwilowy i krótkoterminowy. Do takich można zaliczyć np. zagospodarowanie pustostanów – wszelkie prace prowadzone w budynkach (remonty, termomodernizacje) mogą negatywnie oddziaływać głównie na ptaki i nietoperze w przypadku ich gniazdowania pod powierzchnią dachów. Przed rozpoczęciem prac zostaną przeprowadzone inwentaryzacje ornitologiczne i chiropterologiczne, a termin prac zostanie dostosowany do okresów lęgowych. W czasie prac emitowane będą pyły i hałas – oddziaływanie to ustąpi jednak po zakończeniu robót. Na etapie realizacji inwestycji dochodzić może do negatywnego oddziaływania na krajobraz przez magazynowane na placu budowy materiały budowlane oraz odpady. Oddziaływanie to będzie jednak krótkotrwałe i ustanie po zakończeniu prac. Utrzymywanie porządku na placu budowy i właściwe magazynowanie odpadów ograniczy wskazane oddziaływanie do minimum. Promocja stosowania OZE bezpośrednio nie oddziałuje na OChK, jednak same prace polegające już na montażu instalacji fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych na dachach budynków może wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na ptaki i nietoperze, również pod warunkiem ich gniazdowania pod powierzchnią dachu. W ramach działań związanych z promowaniem i informowaniem o OZE będzie również przekazywana wiedza dotycząca minimalizacji zagrożeń dla środowiska. Finalnie zaś montaż OZE przyczyni się do zmniejszenia ilości emitowanych do powietrza zanieczyszczeń, a tym samym w perspektywie długoterminowej – do poprawy jakości środowiska przyrodniczego Obszaru. Możliwa jest także realizacja w granicach Obszaru zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej oraz ścieżek rowerowych. Prowadzenie tych inwestycji może powodować konieczność usunięcia roślinności w obrębie poboczy. Biorąc jednak pod uwagę, iż pobocza dróg najczęściej porośnięte są przekształconą antropogenicznie roślinnością trawiastą, nie spowoduje to znaczącego negatywnego oddziaływania na roślinność i różnorodność biologiczną w granicach OChK, a oddziaływanie to będzie miało jedynie charakter krótkotrwały. Po dokonaniu napraw, pobocza zostaną obsiane lub pozostawione do naturalnej sukcesji roślinnej. Prowadzenie prac budowlanych związanych z naprawą nawierzchni drogowych prowadzi do negatywnego oddziaływania na

zwierzęta przebywające w Obszarze Chronionego Krajobrazu poprzez ich płoszenie wywołane emisją hałasu z prac oraz maszyn i urządzeń budowlanych. Etap naprawy nawierzchni dróg wiązać się może z uciążliwościami w postaci emisji gazów i pyłów. Oba te zjawiska będą występowały tylko w trakcie prowadzenia prac i ustąpią po ich zakończeniu. Naprawa nawierzchni drogowych skutkować będzie ograniczeniem wtórnej emisji pyłów z uszkodzonych dróg, zaś budowa dróg rowerowych przyczynić się może do ograniczenia ruchu samochodowego przez częstsze wybieranie transportu rowerowego. Na etapie realizacji inwestycji dojdzie do negatywnego oddziaływania na krajobraz przez prowadzone prace ziemne oraz magazynowane na placu budowy materiały budowlane i odpady. Oddziaływanie to będzie jednak krótkotrwałe i ustanie po zakończeniu prac. Utrzymywanie porządku na placu budowy i właściwe magazynowanie odpadów ograniczy wskazane oddziaływanie do minimum. Na etapie prowadzenia prac związanych z rozbudową czy modernizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej może dojść do konieczności usunięcia roślinności w miejscach przebiegu sieci, co będzie wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na florę Obszaru Chronionego Krajobrazu. Biorąc jednak pod uwagę, iż sieci zlokalizowane są na terenach zabudowanych, gdzie roślinność została w dużym stopniu przekształcona w wyniku wcześniejszej działalności człowieka i nie cechuje się większą wartością przyrodniczą, oddziaływanie to będzie nieznaczące. Po zakończeniu prac miejsca prowadzenia wykopów zostaną obsiane trawą lub podlegać będą naturalnej sukcesji roślinnej. Na etapie prowadzenia prac budowlanych dochodzić może do nieznacznych emisji pyłów i gazów wyniku pracy maszyn i urządzeń, wpływających na warunki aerosanitarne w Obszarze, a także na krajobraz – ze względu na prowadzone wykopy oraz magazynowane materiały budowlane i odpady. Oddziaływanie to będzie jednak krótkotrwałe i ustanie po zakończeniu prac. Na terenie gminy realizowane będą także prace zaplanowane w Planie gospodarowania wodami dla RDOŚ w Opolu czy RZGW, a dotyczące odmulania itp. Koszenie roślinności porastającej brzegi cieków prowadzić będzie do negatywnego bezpośredniego oddziaływania na roślinność i zwierzęta zamieszkujące tereny w ich najbliższym sąsiedztwie. Oddziaływanie to utrzymywać się będzie do czasu odrośnięcia roślinności. Prace związane z odmulaniem dna, naprawą skarp i umocnień, powodować mogą negatywne oddziaływanie na zwierzęta zamieszkujące cieki w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu. Z tego względu przed rozpoczęciem prac niezbędne jest przeprowadzenie wizji terenowej w celu określenia zasiedlenia rowu przez zwierzęta, w szczególności przez gatunki podlegające ochronie. Prace powinny być wykonywane poza okresem rozrodczym ptaków. Usuwanie tam bobrowych charakteryzować się będzie bezpośrednim, negatywnym oddziaływaniem na bobry mogące występować w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu. W przypadku remontów powierzchni betonowych przepustów wałowych dochodzić może do emisji hałasu, powodującej płoszenie zwierząt przebywających w pobliżu urządzeń wodnych w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu. Oddziaływanie to będzie jednak nieznaczące i ustąpi po zakończeniu prac.

Spośród możliwych do realizacji na podstawie zaprojektowanych kierunków rozwoju zadań inwestycyjnych, tylko część może potencjalnie wiązać się z oddziaływaniem na pomniki przyrody (jak modernizacja nawierzchni drogowych, zagospodarowanie parku Pomologia, rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej). Na etapie realizacji przedsięwzięć może

dochodzić do uszkodzenia korzeni, konarów i koron drzew pomnikowych. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew pomnikowych sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD), wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarzeniem korzeni żywicielskich. Zdecydowana większość kierunków rozwoju zawartych w Strategii przyczynić się może do poprawy stanu środowiska i jego poszczególnych elementów, takich jak powietrze, gleby czy wody powierzchniowe i podziemne, co przełoży się również na poprawę warunków dla rozwoju drzew stanowiących pomniki przyrody.

Zgodnie z danymi zgromadzonymi przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Opolu oraz wynikami inwentaryzacji przyrodniczej Borów Niemodlińskich przeprowadzonej w ramach projektu derkacz przez Lasy Państwowe, na terenie gminy Prószków stwierdzono występowanie następujących chronionych i cennych gatunków roślin, zwierząt, grzybów oraz siedlisk:

- siedliska ryb: brzana *Barbus barbus*, śliz *Barbatula barbatula*;
- siedliska ptaków: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*;
- stanowiska ptaków: kszyc *Gallinago gallinago*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, cierniówka *Curruca communis*, czajka *Vanellus vanellus*, derkacz *Crex crex*, gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Curruca nisoria*, kłaskawka zwyczajna *Saxicola rubicola*, łozówka *Acrocephalus palustris*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, świerszczak zwyczajny *Locustella naevia*, ortolan *Emberiza hortulana*, piegża *Curruca curruca*, pokłaskwa *Saxicola rubetra*, potrzos zwyczajny *Schoeniclus schoeniclus*, przepiórka zwyczajna *Coturnix coturnix*, srokosz *Lanius excubitor*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, trzciniak zwyczajny *Acrocephalus arundinaceus*, trzcinniczek zwyczajny *Acrocephalus scirpaceus*, wodnik zwyczajny *Rallus aquaticus*;
- siedliska owadów: modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*;
- stanowiska owadów: modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- stanowiska gadów: gniewosz plamisty *Coronella austriaca*;
- stanowiska płazów: kumak nizinny *Bombina bombina*;
- stanowiska roślin naczyniowych: bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, centuria nadobna *Centaurium pulchellum*, centuria pospolita *Centaurium erythraea*, czermień

błotna *Calla palustris*, czosnek kątowaty *Allium angulosum*, grążel żółty *Nuphar lutea*, grzybień biały *Nymphaea alba*, janowiec ciernisty *Genista germanica*, jaskier wielki *Ranunculus lingua*, kotewka orzech wodny *Trapa natans*, kukułka (storzyczek) szerokolistna, żurawina błotna *Dactylorhiza majalis*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, listera jajowata *Neottia ovata*, świbka błotna *Triglochin palustris*, miłek letni *Adonis aestivalis*, oczeret *Tabernemontana Schoenoplectus tabernaemontani*, okrzężnica bagienna *Hottonia palustris*, ośmiąt mniejszy *Cerinthe minor*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, ostrożeń siwy *Cirsium canum*, pałka wąskolistna *Typha angustifolia*, paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*, pięciornik wyprostowany *Potentilla recta*, pierwiosnek lekarski *Primula veris*, pływacz drobny *Utricularia minor*, pływacz średni *Utricularia intermedia*, pływacz zachodni *Utricularia australis*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, ponikło igłowate *Eleocharis acicularis*, przętka pospolita *Hippuris vulgaris*, pszeniec różowy *Melampyrum arvense*, rdestnica alpejska *Potamogeton alpinus*, rdestnica grzebieniasta *Stuckenia pectinata*, rdestnica stępiona *Potamogeton obtusifolius*, rdestnica szczeciolistna *Potamogeton friesii*, rdestnica włosowata *Potamogeton trichoides*, rzęśl hakowata *Callitriche hamulata*, salwinia pływająca *Salvinia natans*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, skrzyp pstry *Equisetum variegatum*, spirodela wielokorzeniowa *Spirodela polyrhiza*, tobołki przerosłe *Noccaea perfoliata*, tojeść bukietowa *Lysimachia thysiflora*, turzyca nibyciborowata *Carex pseudocyperus*, turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*, wężymord niski *Scorzonera humilis*, wawrzynek wilczętyko *Daphne mezereum*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, zachylnik błotny *Thelypteris palustris*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, złoć polna *Gagea arvensis*;

- stanowiska grzybów: piaskowiec kasztanowaty *Gyroporus castaneus*, piaskowiec modrzak *Gyroporus cyanescens*, czyreń sosnowy *Phellinus pini*, szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*, murszak rdzawy *Phaelous schweinitzii*, drobnoporek łzawiący *Oligoporus gutturalis*, chropiatka pędzelkowata *Thelephora penicillata*, siodłówka siodlasta *Helvella ephippium*, borowik ceglastopory *Boletus luridiformis*, borowik ponury *Boletus luridus*, mleczaj swierkowy *Lacatiurs deterrimus*, maślak lepki *Suillus aeruginascens*, podgrzybek czerwony *Xerocomus rubellus*, gwiazdosz długoszyjkowy *Geastrum pectinatum*;
- zbiorowiska roślinne: zespół formy łądowej przętki pospolitej, szuwar oczeretowy (zespół oczeretu jeziornego), zespół rdestnicy ściśnionej;
- siedliska przyrodnicze: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 9110 Kwaśne buczyny, 9170 Grąd środkoweuropejski i subkontynentalny, 9190 Kwaśne dąbrowy, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Niektóre zadania zaplanowane do realizacji na podstawie kierunków rozwoju określonych w Strategii, może wiązać się z potencjalnie negatywnym oddziaływaniem. W przypadku zadań związanych z modernizacją i rozwojem infrastruktury drogowej - w bliskim sąsiedztwie lub na poboczach niektórych dróg utwardzonych zlokalizowanych na terenie gminy Prószków stwierdzono występowanie roślin naczyniowych z gatunku orlik pospolity (podlegający ochronie częściowej) oraz ośmiąt mniejszy (niewymagający ochrony). Prowadzenie prac budowlanych związanych z naprawą nawierzchni drogowych prowadzić może do

bezpośredniego negatywnego oddziaływania na stanowiska wskazanych gatunków poprzez ich rozjeżdżanie maszynami budowlanymi lub w wyniku prowadzenia prac ziemnych w obrębie poboczy. Z tego względu realizacja tego rodzaju zadań powinna być poprzedzona wizją terenową w celu zinwentaryzowania chronionych gatunków roślin. Prace powinny być zaprojektowane w taki sposób, by zachować okazy wskazanych powyżej roślin, np. poprzez wygrodenienie ich stanowisk. Ponadto część dróg na terenie gminy przebiega w bliskiej odległości cennych siedlisk 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże – w przypadku modernizacji tych dróg konieczne jest właściwe odgrodenienie terenu prac budowlanych od siedlisk w celu uniemożliwienia ruchu urządzeń budowlanych i pojazdów w ich obrębie, a także zaplanowanie lokalizacji zaplecza budowy poza obszarami cennymi przyrodniczo. Prace związane z infrastrukturą drogową wiążą się też z emisją hałasu, który może skutkować płoszeniem zwierząt. Na terenie gminy w pobliżu ciągów komunikacyjnych dokonano w przeszłości obserwacji licznych gatunków ptaków. Mając na uwadze powyższe, prowadzenie prac budowlanych związanych z infrastrukturą drogową powinno trwać jak najkrócej. Do prac budowlanych należy wykorzystywać maszyny i urządzenia cechujące się dobrym stanem technicznym, emitujące jak najmniej hałasu. Na wałach przeciwpowodziowych, jak również w obrębie terasy zalewowej Odry w ubiegłych latach zinwentaryzowano stanowiska następujących gatunków roślin naczyniowych: pięciornik wyprostowany (nie podlega ochronie prawnej, jednak wpisany jest na Polską Czerwoną Listę Roślin), zimowit jesienny (objęty ochroną częściową), pszeniec różowy (nieobjęty ochroną gatunkową), pierwiosnek lekarski (nieobjęty ochroną gatunkową). W przypadku prowadzenia prac na wałach przeciwpowodziowych lub w ich pobliżu konieczne jest wcześniejsze zinwentaryzowanie roślinności w celu uniknięcia wycięcia cennych gatunków w wyniku pracy maszyn i urządzeń budowlanych wykonujących te prace

8. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć planowanych zgodnie ze Strategią do realizacji będzie miało jedynie lokalny zasięg. Biorąc pod uwagę powyższe oraz z uwagi na odległość od granicy (od granic Słowacji to około 140 km, Czech – 25 km, Niemiec - 205 km, Ukrainy – 370 km, Białorusi – 420 km, Litwy – 550 km), nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych. W planowanych inwestycjach jakiegokolwiek niekorzystne oddziaływanie na środowisko może pojawić się jedynie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływanie to jednak będzie krótkotrwałe i ustanie wraz z zakończeniem prac. Strategia nie przewiduje realizacji inwestycji, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych uciążliwych i znacznych emisji do środowiska. Ze względu na skalę i rodzaj zaplanowanych działań nie przewiduje się również oddziaływania skumulowanego.

9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Cele, priorytety i kierunki działań zapisane w „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” zostały sformułowane na podstawie społeczno-gospodarczo-przestrzenno-środowiskowej diagnozy, wskazującej na niedobory występujące na terenie gminy. Zadania planowane do realizacji odpowiadają potrzebom, wynikającym z ww. diagnozy, a jednocześnie ich realizacja będzie zgodna z przepisami prawa lokalnego, krajowego i międzynarodowego.

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu zmiany w środowisku, jakie mogą zaistnieć mogą w środowisku dotyczyć będą ogólnej możliwej degradacji środowiska przyrodniczego. Strategia stanowi podstawę gminnego planowania, w tym w sferze przestrzeni, uwzględniający szereg uwarunkowań, w tym uwarunkowań przyrodniczych. Ich uwzględnienie przekłada się na wyznaczony kierunek zagospodarowania przestrzennego. Brak projektowanego dokumentu oznaczać będzie chaotyczny rozwój zabudowy, nieuwzględniający czynników środowiskowych oraz zmian w zagospodarowaniu terenu gminy, jakie zaszły w ostatnich latach. Niezorganizowany i nieprzemyślany rozwój przestrzenny gminy może skutkować negatywnym wpływem na środowisko. Dodatkowo brak realizacji ustaleń Strategii może przyczynić się do wprowadzenia chaosu przestrzennego oraz powstania konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska a potrzebami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Główne zadania, mające bezpośredni wpływ na stan środowiska w gminie to przede wszystkim inwestycje związane z modernizacją i rozwoju bezpiecznej infrastruktury drogowej. Jeżeli zadania te nie zostałyby wdrożone do realizacji i stan dróg nie ulegnie poprawie, jakość powietrza będzie ulegała ciągłemu pogarszaniu, ponieważ drogi te będą podlegały coraz większej degradacji, co wymusi coraz wolniejszy ruch przejeżdżających pojazdów, a w rezultacie będzie skutkowało większą emisją gazów, pyłów oraz coraz bardziej uciążliwym hałasem. Nierówności wywołują drgania, negatywnie oddziałujące na stan budynków, w tym zabytkowych. Dodatkowo prace polegające na budowie ciągów przede wszystkim pieszo-rowerowych jako alternatywy dla transportu samochodowego będą miały także bardzo istotny wpływ na poprawę stanu powietrza. Bardzo istotne dla poprawy jakości powietrza w gminie są również zadania z zakresu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

W przypadku braku realizacji zadań ujętych w Strategii, degradacji będzie ulegało również środowisko gruntowo-wodne. W celu ochrony i poprawy jakości tego środowiska planowane jest rozwijanie gospodarki wodno-ściekowej.

Jednym z kierunków działań, określonych w Strategii, jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym - planuje się m.in. zwiększenie małej retencji czy rozwój terenów zielonych. Biorąc pod uwagę obecną dynamikę zmieniającego się klimatu, działania te mają ogromne znaczenie dla wszystkich komponentów środowiska oraz ich stanu. Brak realizacji działań związanych z promowaniem wśród mieszkańców zachowań i postaw prośrodowiskowych, polegających m.in. na edukacji ekologicznej, przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska.

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Strategii

Zapisy Strategii są ogólne, a więc większość planowanych inwestycji nie ma sprecyzowanego zakresu, skali, lokalizacji czy terminu realizacji, a poziom ich realizacji w dużym stopniu będzie zależał m.in. od sytuacji finansowej oraz ilości pozyskanych środków zewnętrznych. Zgodnie z art. 52. ust. 1. ustawy o oś, informacje zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. Wobec kierunkowego charakteru zapisów Strategii na tym etapie nie można jeszcze precyzyjnie określić rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych kierunków działań zaproponowanych w dokumencie. Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów, w szczególności dla działań o najwyższym potencjalnym oddziaływaniu na środowisko (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii, mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji, tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0” może wiązać się z pewnymi konsekwencjami - brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. brak realizacji przedsięwzięć ograniczających emisję do powietrza, rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej, itp. Zaniechanie podejmowania pewnych działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu. W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań przeprowadzany będzie w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Jak wynika z macierzy oddziaływania Strategii na poszczególne komponenty środowiska oraz z przeprowadzonej w prognozie analizy oddziaływania planowanych do realizacji zadań na środowisko, negatywne oddziaływanie ograniczy się jedynie do momentu prowadzenia prac budowlanych. Najważniejsze jest zatem, żeby to właśnie na etapie inwestycyjnym w możliwie najwyższym stopniu zminimalizować negatywne oddziaływanie. Wszystkie prace

budowlane w ramach planowanych inwestycji będą prowadzone w sposób efektywny, aby ich ewentualne negatywne oddziaływanie było możliwie krótkotrwałe.

Ochrona środowiska gruntowego i wodnego przed skażeniem będzie polegała na wyznaczeniu i zabezpieczeniu (m.in. warstwą nieprzepuszczalną) terenu, na którym będzie odbywało się tankowanie maszyn i urządzeń oraz ich serwisowanie i bieżące naprawy. Ponadto prace budowlane będą prowadzone w sposób zorganizowany z zachowaniem porządku, w szczególności jeśli chodzi o miejsca segregacji i magazynowania odpadów, które sukcesywnie będą wywożone z placu budowy na odpowiednie składowiska. Zabezpieczane i uszczelniane będą tereny zapleczy budów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi m.in. magazynowanych substancji, materiałów oraz odpadów. Regularnej kontroli będzie poddawana szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów użytkowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Pracownicy przedsiębiorstw budowlanych będą mieli dostęp do przenośnych toalet, które będą opróżniane regularnie, z wykorzystaniem samochodów serwisowo-aseuracyjnych, wyposażonych w odpowiednie akcesoria. Szczególna ostrożność zostanie zachowana w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. W budowanych i modernizowanych budynkach zostaną zastosowane rozwiązania techniczne, mające na celu ograniczenie zużycia wody. Przed rozpoczęciem prac ziemnych zaleca się zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po ich zakończeniu - rozplantowanie jej na powierzchni terenu.

Aby ograniczyć negatywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego, w miejscach pylenia będzie stosowane okresowe zraszanie fragmentów gruntów i dróg, po których będą poruszały się pojazdy i maszyny budowlane, szczególnie w trakcie niekorzystnych warunków atmosferycznych, tj. np. przy braku opadów czy silnym wietrze. Dodatkowo tereny, na których będą prowadzone roboty budowlane, zostaną odgradzone od pozostałej części terenu, żeby ograniczyć obszar oddziaływania do niezbędnego minimum. W celu zmniejszenia emisji spalin oraz ograniczenia poziomu hałasu, sprzęt, pojazdy i maszyny budowlane będą na bieżąco sprawdzane technicznie tak, aby były sprawne i spełniały wszelkie normy dla środowiska. Place budowy będą regularnie sprzątane. Do minimum będzie ograniczana praca silników spalinowych maszyn i samochodów obsługujących budowę. Zakłada się ponadto uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, dzięki którym zostanie ograniczone pylenie oraz inne zanieczyszczenia.

W przypadku realizacji przedsięwzięć w rejonie lub sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo, wykonane zostaną inwentaryzacje florystyczne, dendrologiczne i badania fitosocjologiczne. Jeżeli prace budowlane będą prowadzone w pobliżu drzew i krzewów, zostaną one odpowiednio zabezpieczone (np. poprzez włókniny i obudowy drewniane), a prace prowadzone w obrębie ich systemu korzeniowego będą prowadzone z najwyższą starannością (w razie potrzeby przy użyciu sprzętu manualnego), aby wyeliminować możliwość uszkodzeń, będących przyczyną obumarcia roślin (np. ręczne wykopy). Podczas inwentaryzacji, szczegółowej kontroli poddane zostaną miejsca najczęściej wykorzystywane przez zwierzęta – szczeliny, otwory i puste przestrzenie wewnątrz budynku i w elewacji.

W przypadku potwierdzenia występowania zwierząt, ich kryjówki zostaną zabezpieczone w sposób umożliwiający ich opuszczenie i uniemożliwiający ponowne zasiedlenie (np. poprzez wykorzystanie odpowiednio zamontowanych siatek). Po zakończeniu prac odtworzone zostaną schronienia tych zwierząt w postaci szczelin i otworów bądź też zainstalowane zostaną skrzynki dobrane odpowiednio do gatunku zwierząt. Dodatkowo prace, które będą zlokalizowane w pobliżu siedlisk ptaków, będą prowadzone w terminach ustalonych w taki sposób, aby nie pokrywały się z ich sezonem lęgowym. Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt, który będzie preferowany na etapie prowadzenia prac. Obecność ptaków na terenie objętym inwestycją wykaże przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza. Inwentaryzacja przyrodnicza poprzedzi również inwestycje polegające na termomodernizacjach i modernizacjach budynków, czy budowie dróg. Ewentualna konieczna do przeprowadzenia wycinka drzew, czy krzewów będzie uzgodniona z właściwym organem ochrony przyrody. Jednocześnie Gmina będzie dążyć do zachowania istniejących zadrzewień i zakrzewień.

Aby zmniejszyć niedogodności dla ludzi, tereny prowadzenia prac budowlanych i modernizacyjnych będą oznakowywane w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi. Sprzęt stosowany do prowadzenia prac będzie sprawny technicznie, prace będą realizowane przy stałym nadzorze budowlanym oraz przy bezwzględnym przestrzeganiu przepisów BHP. Czas pracy maszyn budowlanych zostanie ograniczony do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu. Podczas remontów i innych prac budowlanych będą stosowane systemy zabezpieczające rusztowania oraz maszyny i urządzenia, dzięki czemu uda się ograniczyć chociaż częściowo pojawiające się uciążliwości. W przypadku realizacji przedsięwzięć wielkopowierzchniowych lub związanych z istotną ingerencją w krajobraz, przewiduje się prowadzenie konsultacji społecznych.

W ramach rozwijania terenów zielonych preferowane będą nasadzenia gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych.

W kontekście zabytków i dóbr materialnych przewiduje się, że nowe inwestycje będą planowane w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym. Obiekty o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych będą odpowiednio eksponowane na tle istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji. Prace remontowe obiektów zabytkowych prowadzone będą w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

W kontekście oddziaływań długoterminowych jako działania minimalizujące wskazuje się m.in. ograniczenie zajęcia areálu pod inwestycję, unikanie kolizji z obszarami cennymi przyrodniczo oraz prawidłowe zaplanowanie infrastruktury turystycznej, umożliwiające wykorzystanie potencjału przyrodniczego w sposób zrównoważony, z jednoczesnym poszanowaniem zasobów przyrody.

Dodatkowo dla przedsięwzięć zaliczanych do mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę realizowany będzie obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przedmiotowej decyzji organ

właściwy do jej wydania określi działania mające na celu zapobieganie bądź minimalizację negatywnego wpływu na środowisko w fazie budowy, jak i eksploatacji.

Lokalizacje przyszłych inwestycji będą zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Inwestycje będą ponadto planowane na terenach już przekształconych, a więc nie przewiduje się ich realizowania na terenach leśnych, łąkach czy obszarach cennych przyrodniczo.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Efektywnemu wdrażaniu Strategii służą procedury monitorowania i ewaluacji. Monitoring prowadzony będzie w cyklu rocznym, bowiem jego celem jest zapewnienie ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Pozwoli na zidentyfikowanie zagrożeń w ramach realizacji poszczególnych kierunków działań i podjęcie odpowiednich środków zaradczych. Do końca marca każdego roku opracowywane będą raporty z postępów we wdrażaniu zapisów Strategii uwzględniające ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Monitoring będzie się opierał na analizie, jakie projekty były wdrażane w ramach poszczególnych kierunków działania i w jakim stopniu zostały zrealizowane. Dane niezbędne do realizacji monitoringu będą dostarczały komórki merytoryczne i jednostki organizacyjne gminy, ewentualnie – w sytuacji współpracy z innymi podmiotami (gospodarczymi, społecznymi, itp.) – podmioty zewnętrzne. Analizy będą dotyczyły także skutków, jakie podejmowane działania wywołują dla stanu środowiska w gminie.

Monitoring środowiska polegać może na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska. Od 1 stycznia 2019 r. zadania te realizuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Monitoring może być prowadzony również w ramach „indywidualnych” zamówień. Szczególnie ważne – ze względu na obszar, w których zawarte zostały kierunki rozwoju gminy – będą badania dotyczące wód powierzchniowych, podziemnych, poziomu hałasu i jakości powietrza.

Ponadto Burmistrz Prószkowa może przeprowadzać okresowe kontrole przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska, a w konsekwencji ich przeprowadzenia, wskazane wnioski, uwagi i zalecenia będą mogły zostać wykorzystane do usunięcia ewentualnych uchybień w tym zakresie, a tym samym – poprawy stanu środowiska. Ponadto działania kontrolne przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym korzystaniu z zasobów przyrodniczych pełnią odrębne, powołane w tym celu, instytucje.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień Strategii. W rozdz. 1 odwołano się do

ustaleń dot. zakresu i stopnia szczegółowości dokonanych z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu i Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Rozdz. 2 przedstawia najważniejsze informacje o zawartości „Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030” (dalej: Strategia) jest dokumentem nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej w gminie. W ramach celu nadrzędnego zostały wyodrębnione cele strategiczne w czterech wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Do celów strategicznych przyporządkowano kierunki działań. Z uwagi na to, że Strategia jest ogólnym dokumentem, katalog zadań do realizacji jest katalogiem otwartym, który będzie kształtowany w zależności od zdolności finansowych oraz zapotrzebowania.

W rozdz. 3 określono metodologię prac nad prognozą oddziaływania na środowisko. W dużej mierze bazowano na ogólnodostępnych danych publicznych: centralny rejestr form ochrony przyrody www.crfop.gdos.gov.pl czy Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska www.geoserwis.gdos.gov.pl), opracowaniach dot. środowiska przyrodniczego na terenie gminy, czy dokumentach planistycznych szczebla wojewódzkiego (jak plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, audyt krajobrazowy). Podsumowanie oddziaływań ustaleń Strategii na różne elementy środowiska przedstawia macierz, stanowiąca załącznik do prognozy.

W rozdz. 4 wykazano spójność celów i kierunków rozwoju przedstawionych w Strategii z innymi dokumentami strategicznymi – Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego. Opolskie 2030, Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Polityką ekologiczną państwa 2030 oraz Agendą 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Rozdz. 5 to charakterystyka stanu środowiska w gminie Prószków. Gmina Prószków leży w środkowej części województwa opolskiego, w powiecie opolskim. Położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Równina Niemodlińska (część zachodnia, przeważająca) i Pradolina Wrocławska (część wschodnia).

Gmina Prószków leży we wrocławsko - opolskiej krainie klimatycznej, którą charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi. Amplitudy temperatur są mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna jest tu wczesna i ciepła, a lato wczesne, ciepłe i długie. Zima rozpoczyna się późno, jest łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną. Monitoring jakości powietrza wykazał przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Stan dużej części wód powierzchniowych określa się jako zły. Główne źródło presji stanowią: odpływ miejski (wody opadowe), nawożenie, depozycja, źródła bytowe i komunalne (rozproszone) oraz przemysłowe. Jako słaby sklasyfikowano także stan wód podziemnych. W obrębie gminy zidentyfikowano dwa krajobrazy priorytetowe, o szczególnych walorach, tj. Odra od Malni do granicy z woj. dolnośląskim oraz Bory Niemodlińskie. Ponadto stwierdzono krajobrazy: miejskie (z miejscowościami z zachowanym układem historycznym), wiejskie (z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola) oraz

podmiejskie i osadnicze (wielkoobszarowe zespoły pałacowo-parkowe i klasztorne oraz inne komponowane układy architektury, zieleni i wód). Pod względem różnorodności biologicznej fauna gmina Prószków należy do gmin umiarkowanie bogatych. Dominującymi zbiorowiskami na terenie gminy są zbiorowiska segetalne (powstałe wbrew woli człowieka jako towarzyszące uprawom, czyli chwasty) oraz leśne. Na terenie gminy Prószków znajdują się następujące formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Staw Nowokuźnicki”, rezerwat przyrody „Przysiecz”, rezerwat przyrody „Jaśkowice”, obszar chronionego krajobrazu „Bory Niemodlińskie” oraz 5 pomników przyrody. Przez teren gminy Prószków biegną dwa korytarze ekologiczne: KPd-17 Lasy Niemodlińskie w południowej części gminy oraz KPd-19 Dolina Górnej Odry wzdłuż wschodniej granicy gminy. Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów, które zostały wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – kościoły w Boguszycach, Chrząszczycach, Ligocie Prószkowskiej, Prószkowie i Zimnicach Wielkich, spichlerz w Zimnicach Małych, ruiny wapiennika w Boguszycach oraz park, 2 domy mieszkalne, budynek dawnego zajazdu i arboretum, budynek DPS w Prószkowie.

W rozdz. 6 przedstawiano najważniejsze problemy ochrony środowiska. Istotnym problemem ochrony środowiska w gminie, z punktu widzenia przedmiotowej Strategii, jest duża emisja benzo(a)pirenu, co wpływa na pogarszanie się jakości powietrza. Wiąże się to z dużym ruchem pojazdów na drodze krajowej nr 45 i wojewódzkiej nr 442 oraz stosowaniem indywidualnych, nie zawsze ekologicznych, źródeł ciepła. Problem stanowi także zły stan części wód na terenie gminy.

W rozdz. 7 przeanalizowano oddziaływanie wpisanych do Strategii kierunków rozwoju na poszczególne elementy środowiska. W celu ochrony gleb i wód założono m.in., że wszystkie roboty budowlane, czy to związane z modernizacją i rozwojem infrastruktury drogowej, rozwój infrastruktury rekreacyjnej, modernizacją budynków będą odbywały się z należytą starannością, przy ograniczeniu do niezbędnego minimum poziomu pylenia i emisji spalin z maszyn i pojazdów. W ramach wytyczonego kierunku działań polegającego na rozwoju infrastruktury drogowej nie przewiduje się budowy dróg w miejscach, w których dotychczas one nie istniały. Pozytywne efekty dla wód będzie miało kształtowanie nowych terenów zielonych, które pozwalają zwiększyć powierzchnię chłonna dla wód opadowych i roztopowych, a tym samym również ograniczyć negatywne zjawiska gwałtownych zjawisk pogodowych, jak deszcze nawałne. W Strategii zapisano także kierunki dotyczące rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy. Powyższe działania ograniczą przenikanie zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do wód gruntowych. Ewentualne negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne związane z realizacją zadań wpisanych do Strategii może dotyczyć jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Negatywne oddziaływanie podczas prowadzenia robót budowlanych będzie krótkotrwałe i ustąpi po zakończeniu prac budowlanych. Do ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na ludzi przyczyni się rozwój terenów zielonych, w tym zieleni izolacyjnej. Potencjalne negatywne oddziaływania związane będą z etapem realizacji inwestycji, kiedy uciążliwości hałasowe towarzyszyć mogą pracom budowlanym. Będą one miały charakter krótkotrwały i ustąpią po zakończeniu prac. Wszystkie prace, wynikające z kierunków określonych w Strategii, które będą zlokalizowane w pobliżu

siedlisk ptaków, będą prowadzone w terminach, które nie będą pokrywały się z ich sezonem lęgowym. W stosownych przypadkach na usunięcie drzew czy krzewów będą uzyskiwane zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody. Inwestycje liniowe mogą potencjalnie zaburzać naturalne migracje zwierząt istniejącymi korytarzami ekologicznymi oraz w układzie i dostępie do siedlisk. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami uwzględniane będą rozwiązania zapewniające ochronę drzew i gleby. Działania planowane do realizacji w Strategii nie będą długoterminowo negatywnie wpływały na krajobraz gminy. Najwidoczniejsze i najbardziej uciążliwe oddziaływanie będzie krótkotrwałe i będzie dotyczyło jedynie okresu prowadzenia prac budowlanych. Zakłada się, iż realizacja większości działań wskazanych w Strategii wpłynie - pośrednio lub bezpośrednio – pozytywnie na klimat. Niemniej jednak na etapie wyboru projektów, projektowania oraz realizacji inwestycji kładziony będzie nacisk na to, aby wszelkie przedsięwzięcia (niezależnie od tego, do którego celu strategicznego będą się odnosiły) w jak największym stopniu były odporne na niekorzystne zjawiska. Realizacja działań przedstawionych w Strategii nie będzie w zauważalny sposób negatywnie wpływać negatywnie na zmiany klimatu. W kwestii działań związanych z pośrednią lub bezpośrednią emisją gazów cieplarnianych, w trakcie realizacji inwestycji wpływ na klimat będzie miał charakter lokalny i ograniczy się do terenu przeznaczonego pod budowę. Wszystkie planowane kierunki działań będą pozytywnie oddziaływały na ludzi, w szczególności na mieszkańców gminy. Negatywne oddziaływanie będzie krótkotrwałe i związane jedynie z niedogodnościami podczas prowadzonych prac budowlanych w postaci hałasu, czasowego wyłączenia części dróg z użytku, czy pylenia, jednak nie będzie miało wpływu na stan zdrowia ludzi. Wskazane w Strategii działania mają na celu poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców poprzez zwiększenie komfortu ich życia dzięki rozwojowi infrastruktury drogowej, przede wszystkim podnoszącej poziom bezpieczeństwa, rozbudowie infrastruktury usług społecznych, zwiększeniu dostępności atrakcyjnych terenów zielonych czy realizacji projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną. Dzięki inwestycjom w zakresie odnawialnych źródeł energii zwiększy się bezpieczeństwo energetyczne. Planowane działania związane z rozwojem transportu zbiorowego przyczynią się do poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Wiele osób zyska dzięki temu możliwość lepszego dostępu do niezbędnych usług. Pozytywnego wpływu na bezpieczeństwo ludzi można upatrywać w zapobieganiu i minimalizacji zagrożeń dla zdrowia i życia stanowiących wynik katastrof typu powódź czy susza jako następstw ekstremalnych zjawisk pogodowych. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz promocja i wdrażanie małej retencji poprawią jakość życia oraz zwiększą efektywność indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę o jakości odpowiadającej obowiązującym normom jakości. Instalacje odnawialnych źródeł energii o mocy ponad 500 kW będą lokalizowane na obszarach do tego predysponowanych, w oddali od dużych skupisk ludzi bądź na terenach produkcyjno-usługowych. Przedsięwzięcia planowane do realizacji zgodnie ze Strategią będą miały w większości neutralny wpływ na dobra materialne i zabytki. Jedynie prace dotyczące remontów istniejących budynków wpłyną na te właśnie budynki, jednak będzie to wyłącznie pozytywne oddziaływanie.

W rozdz. 8 oceniono prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych. Biorąc pod uwagę powyższe oraz z uwagi na odległość od granicy, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych. W planowanych inwestycjach jakiegokolwiek niekorzystne oddziaływanie na środowisko może pojawić się jedynie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Ze względu na skalę i rodzaj zaplanowanych działań nie przewiduje się oddziaływania skumulowanego.

Rozdz. 9 ocenia potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. Niezorganizowany i nieprzemyślany rozwój przestrzenny gminy może skutkować negatywnym wpływem na środowisko. Jeżeli zadania nie zostałyby wdrożone do realizacji i stan dróg nie ulegnie poprawie, jakość powietrza będzie ulegała ciągłemu pogarszaniu, ponieważ drogi te będą podlegały coraz większej degradacji, co wymusi coraz wolniejszy ruch przejeżdżających pojazdów, a w rezultacie będzie skutkowało większą emisją gazów, pyłów oraz coraz bardziej uciążliwym hałasem. Nierówności wywołują drgania, negatywnie oddziałujące na stan budynków, w tym zabytkowych. Dodatkowo prace polegające na budowie ciągów przede wszystkim pieszo-rowerowych będą miały także bardzo istotny wpływ na poprawę stanu powietrza. Dobrze zorganizowany transport zbiorowy to większa szansa na zmniejszenie ilości samochodów osobowych. Bardzo istotne dla poprawy jakości powietrza w gminie są również zadania z zakresu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

W przypadku braku realizacji zadań ujętych w Strategii, degradacji będzie ulegało również środowisko gruntowo-wodne. Jednym z kierunków działań, określonych w Strategii, jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym - planuje się m.in. zwiększenie małej retencji czy rozwój terenów zielonych.

W rozdz. 10 zaproponowano rozwiązania alternatywne do wprowadzonych w Strategii. Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii, mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji, tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0” może wiązać się z pewnymi konsekwencjami - brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. w przypadku niezrealizowania przedsięwzięć ograniczających emisję do powietrza, rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej, itp. Zaniechanie podejmowania pewnych działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu. W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań przeprowadzany będzie w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Rozdz. 11 prezentuje rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko. W tej części zostały tylko podsumowane, natomiast szerzej opisano je w analizie oddziaływania na każdy element środowiska. W kontekście oddziaływań długoterminowych jako działania minimalizujące wskazuje się m.in. ograniczenie zajęcia arealu pod inwestycję, unikanie kolizji z obszarami cennymi przyrodniczo oraz

prawidłowe zaplanowanie infrastruktury turystycznej, umożliwiające wykorzystanie potencjału przyrodniczego w sposób zrównoważony, z jednoczesnym poszanowaniem zasobów przyrody.

W rozdz. 12 Monitoring środowiska polegać może na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska. Od 1 stycznia 2019 r. zadania te realizuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Monitoring może być prowadzony również w ramach „indywidualnych” zamówień. Szczególnie ważne – ze względu na obszar, w których zawarte zostały kierunki rozwoju gminy – będą badania dotyczące wód powierzchniowych, podziemnych, poziomu hałasu i jakości powietrza. Ponadto Burmistrz Prószkowa może przeprowadzać okresowe kontrole przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska, a w konsekwencji ich przeprowadzenia, wskazane wnioski, uwagi i zalecenia będą mogły zostać wykorzystane do usunięcia ewentualnych uchybień w tym zakresie, a tym samym – poprawy stanu środowiska.

14. Literatura

1. Audyt krajobrazowy województwa opolskiego.
2. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r.
3. Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, www.crfop.gdos.gov.pl.
4. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. Informator PSH, Warszawa 2017.
5. Meteorologia rolnicza. PWRiL Warszawa.
6. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry – II aktualizacja.
7. Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Prószków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.
8. Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prószków.
9. Rejestr zabytków, <https://wuozopole.pl/63/rejestr-zabytkow.html>.
10. Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024.
11. Strategia Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030.
12. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Prószków (Uchwała Nr IX/58/2019 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 27 maja 2019 r.)

15. Spis tabel

Tabela 1 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa..... 17

Tabela 2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa.	17
Tabela 3 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Prószków.	17
Tabela 4 Rejestr zabytków archeologicznych w gminie Prószków.	40

16. Spis rysunków

Rysunek 1 Gmina Prószków na tle powiatu opolskiego.	11
Rysunek 2 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Prószków.	12
Rysunek 3 Uwarunkowania przyrodnicze gminy Prószków.	13
Rysunek 4 Mezoregiony fizycznogeograficzne w obrębie gminy Prószków.	14
Rysunek 5 Obszary chronione na terenie gminy Prószków.	36
Rysunek 6 Rezerwaty przyrody w gminie Prószków.	36
Rysunek 7 Korytarze ekologiczne w obrębie gminy Prószków i gmin okolicznych.	37

ZAŁĄCZNIK 1 Macierz oddziaływań Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030

Elementy środowiska Cele strategiczne i operacyjne, kierunki rozwoju	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody powierzchniowe i podziemne	Klimat i powietrze atmosferyczne	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Zabytki i dobra materialne
	<u>CEL STRATEGICZNY Wzmocnienie potencjału społecznego</u>									
<u>Cel operacyjny wspieranie rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</u>										
Kierunki										
Rozszerzanie dostępu do usług asystenckich i opiekuńczych	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Rozwój działań profilaktycznych i zwiększanie dostępności wsparcia psychologicznego	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i różnymi schorzeniami	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Rozwój doradztwa zawodowego, w tym promocja kształcenia zawodowego (również jako formy zmiany, rozwoju bądź nabycia nowych kompetencji)	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi dla rozwiązywania problemów społecznych	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Poprawa stanu technicznego lokali komunalnych	0	0	0/-	0	0	0/-	+	0/-	0	0/+
<u>Cel operacyjny Rozwój oferty edukacyjnej</u>										
Kierunki										
Rozwijanie wsparcia specjalistycznego dla uczniów ze szczególnymi potrzebami	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wyrównywanie szans edukacyjnych (np. przez programy tutoring) przy jednoczesnym objęciu wsparciem uczniów uzdolnionych	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wzmacnianie kompetencji kadry nauczycielskiej	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Dostosowywanie infrastruktury szkolnej (w tym sportowej) do potrzeb nowoczesnej edukacji	0	0	0/-	0	0	0	+	0/-	0	0/-
<u>Cel operacyjny Rozwój oferty edukacyjnej</u>										
Kierunki										
Rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, zwłaszcza kulturalnych	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego w części wiejskiej gminy	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0

Rozwijanie programów profilaktyki zdrowotnej i aktywnego stylu życia	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Poprawa wyposażenia świetlic wiejskich, umożliwiająca rozwój oferty organizowanych w nich zajęć	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Poprawa infrastruktury bezpieczeństwa i edukacja mieszkańców w tym zakresie	0	0	0/-	0	0	0	0	+	0/-	0	0/-
<i>Cel operacyjny Wzmacnianie lokalnej aktywności społecznej</i>											
Kierunki											
Koordinacja przedsięwzięć podejmowanych przez poszczególne sołectwa, instytucje gminne i organizacje społeczne	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Rozwijanie wolontariatu międzypokoleniowego i wsparcia sąsiedzkiego	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wspieranie liderów lokalnych (w grupach nieformalnych, organizacjach pozarządowych i innych)	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Aktywny udział mieszkańców w kształtowaniu polityk publicznych	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
<i>CEL STRATEGICZNY Zrównoważony rozwój gospodarczy</i>											
<i>Cel operacyjny Rozwój przedsiębiorczości</i>											
Kierunki											
Rozwijanie terenów inwestycyjnych w obrębie autostrady	0/-	0/+	+/-	0	0	0/-	+/-	0/-	0	0	0
Profesjonalne wsparcie i obsługa inwestorów (w tym przyszłych)	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wzmocnienie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie doradztwa dla przedsiębiorców lub osób zainteresowanych założeniem firmy, pozyskiwania środków, itp.	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Promocja gospodarcza gminy	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
<i>Cel operacyjny Rozwój lokalnego rynku pracy</i>											
Kierunki											
Wzmocnienie współpracy przy realizacji programów aktywizacyjnych skierowanych do grup szczególnie narażonych na bezrobocie przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wspieranie organizacji szkoleń zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnych pracodawców	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wspieranie lokalnych inicjatyw z zakresu przedsiębiorczości społecznej	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
<i>Cel operacyjny Modernizacja i wsparcie lokalnego rolnictwa</i>											

Kierunki										
Promowanie stosowania innowacji w zakresie rolnictwa (np. retencja wody, rolnictwo precyzyjne, agroenergetyka)	+	+	+	0	0	0	+	0	0	0
Bieżące informowanie o wydarzeniach skierowanych do rolników, jak szkolenia, konkursy pozwalające na pozyskanie środków finansowych na rozwój działalności	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wspieranie rolników w przetwórstwie lokalnym i sprzedaży bezpośredniej	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Promocja zrzeszania się lokalnych producentów rolnych	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Promocja dywersyfikacji działalności rolniczej o np. agroturystykę	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
<u>Cel operacyjny Rozwój turystyki jako elementu lokalnej gospodarki</u>										
Kierunki										
Rozbudowa i promocja infrastruktury turystycznej (m.in. trasy rowerowe, spacerowe, baza noclegowa, oznakowanie atrakcji)	0/+	0/+	+/-	0	0	+/-	+	0/-	+/-	0
Przywrócenie świetności arboretum „Pomologia”	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0/+
Wspieranie inicjatyw mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie agroturystyki i turystyki kulturowej	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Organizacja wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze gminy w celu przyciągania odwiedzających	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Wspieranie i promocja kultywowania lokalnych tradycji i zwyczajów	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
<u>CEL STRATEGICZNY Kształtowanie ładu przestrzennego</u>										
<u>Cel operacyjny Racjonalne wykorzystanie przestrzeni</u>										
Kierunki										
Rozwijanie budownictwa komunalnego m.in. poprzez zagospodarowanie pustostanów	0	0	0/-	0	0	0/-	+	0/-	0	0/+
Zwiększenie dostępności usług publicznych poprzez racjonalne planowanie rozwoju przestrzennego	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0
Rozwój zabudowy mieszkaniowej zintegrowanej z otoczeniem i wpisanej w lokalny krajobraz kulturowy	0	0	0/-	0	0	0/-	+	0/-	0	0/+
Zachowanie i rewitalizacja historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych	0	0	0/-	0	0	+/-	0/+	0/-	0	+
Ochrona wysokiej jakości gleb oraz dążenie do zalesiania gleb słabej jakości	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0
<u>Cel operacyjny Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej</u>										
Kierunki										

Rozwój i przebudowa infrastruktury drogowej, w tym przez rozwój chodników czy dróg rowerowych	0/+	0/+	+/-	0	0	+/-	+/-	0/-	+/-	0/+
Rozwijanie sieci ścieżek rowerowych przy wykorzystaniu dróg polnych	0	0	0/-	0	0	+/-	+	0/-	+/-	0
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zwłaszcza w miejscowościach najbardziej zaludnionych	0	0	0/-	0	0	+/-	+	0/-	0/-	0
Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	+	+	0/-	+	0	0	+	+/-	+/-	0
Dostosowanie budynków i przestrzeni publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami	0	0	0/-	0	0	0	+	0/-	0	0/-
CEL STRATEGICZNY Wysoka jakość środowiska naturalnego										
Cel operacyjny Edukacja prośrodowiskowa										
Kierunki										
Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie ograniczania ilości odpadów, ochrony wód i poprawy jakości środowiska	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0
Rewitalizacja obszaru arboretum „Pomologia” i wykorzystanie terenu w zakresie prowadzenia edukacji ekologicznej	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0/+
Promocja i edukacja w zakresie proekologicznych działań w rolnictwie oraz gospodarce lokalnej	+	+	0	0	0	0	+	0	0	0
Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości azbestu	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0/+
Zwiększenie dostępności do wiedzy w zakresie stosowania OZE w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach lokalnych (zarówno w kwestii rozwiązań technicznych, jak i form wsparcia finansowego)	0	0	+	0	0	0	+	+	+	0
Cel operacyjny Adaptacja do zmian klimatu										
Kierunki										
Rozwijanie terenów zielonych przy wykorzystaniu nasadzeń gatunków rodzimych oraz odpornych na zmiany pogody i susze	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0
Zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz ilości rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0
Promocja rozwiązań w zakresie małej retencji wśród mieszkańców oraz stosowanie ich w ramach inwestycji gminnych (np. przepuszczalne powierzchnie miejsc parkingowych)	+	+	+	0/+	0	+	+	+	+	0
Edukacja w zakresie zmian klimatycznych, w tym	+	+	0	0	0	+	+	0	0/+	0/+

bezpieczeństwa powodziowego i pożarowego											
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zastosowano następujące oznaczenia:

(0) - brak oddziaływania;

(+) - potencjalnie pozytywne oddziaływanie;

(+/-) - pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie;

(-) - potencjalnie negatywne oddziaływanie;

(0/-) – w przypadku, gdy negatywne oddziaływanie będzie związane tylko z etapem realizacji inwestycji

- prowadzenie prac budowlanych, będzie mieć krótkotrwały charakter i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac.

ZAŁĄCZNIK 2 Oświadczenie autora

Wrocław, 17.02.2026 r.

OŚWIADCZENIE

W związku z art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko jako autorka Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Prószków na lata 2025-2030, świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam, że byłam co najmniej pięciokrotnie członkinią zespołów opracowujących prognozy oddziaływania na środowisko oraz ukończyłam jednolite studia magisterskie.